

§ 1 Debatt med anledning av budgetpropositionens avlämnande

*Debatt med anledning
av budgetproposition-
ens avlämnande*

Finansministern överlämnade regeringens proposition 2020/21:1 med förslag till statens budget för 2021, finansplan och skattefrågor.

Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Vi samlas i dag för att debattera budgetpropositionen för 2021 och den ekonomiska politiken. Detta sker förstås i skuggan av den pågående pandemin.

Det finns tecken på ljusning. Regeringen och myndigheter har stegvis gjort lättnader i rekommendationer och restriktioner. Undervisningen i gymnasieskolan och den högre utbildningen måste inte längre ske på distans. Det kommer snart att vara möjligt att besöka äldreboenden igen. Många känner lättnad, så även jag. Det handlar om glädjen över att kunna träffa sina gamla föräldrar och om glädjen för dem att få möta barn och barnbarn. Det handlar om gemenskapen i att få möta gamla studiekamrater och lära känna nya.

Men pandemin är inte över. Riskerna är fortfarande stora. Nu krävs både vaksamhet och uthållighet av hela svenska folket. Var och en av oss har också ett personligt ansvar för att hålla nere smittspridningen. Har vi lärt oss något av pandemin är det att ingen kan skydda sig mot pandemin på egen hand. Vi håller inte avstånd och tvättar händerna bara för att skydda oss själva. Vi gör det för att skydda varandra.

Pandemin har också haft mycket allvarliga ekonomiska konsekvenser. Vår ekonomi i Sverige och hela världsekonomin befinner sig i en nedgång som troligen är den största sedan andra världskriget. Vår erfarenhet av tidigare kriser talar för att återhämtningen kan bli utdragen. Det är en nedgång som drabbat hela samhället. I några branscher har omsättningen tvärbromsat, i andra går en redan brutal strukturomvandling ännu snabbare. Företagare har sett sina livsverk gå upp i rök, och många löntagare har blivit av med sina jobb. Ännu fler är osäkra på hur länge deras jobb kommer att finnas kvar.

Det var mot den bakgrunden som regeringen och riksdagen agerade snabbt och handlingskraftigt under våren. Jag vill ta tillfället i akt att än en gång tacka oppositionen för ett konstruktivt agerande. Vi har olika politiska utgångspunkter – och det ska vi ha – men när krisen slår till vet svenska folket att deras valda företrädare kan samlas för Sveriges bästa.

Det första vi gjorde var att säkra resurserna för att bekämpa smittspridningen. Vi lämnade ett mycket viktigt besked till medarbetarna i sjukvård och omsorg: att brist på pengar inte ska hindra deras viktiga arbete med att vårda dem som är sjuka eller att testa och smittspåra. Det beskedet gällde då, och det gäller fortfarande. Det är såklart viktigt för alla som har jobbat många, långa och tunga arbetspass under detta år.

Det andra vi gjorde var att lindra de ekonomiska konsekvenserna med åtgärder för att överbrygga den ekonomiska krisen. Med åtgärder som korttidspermittering har hundratusentals löntagare kunnat gå ned i arbetstid i stället för att riskera varsel och uppsägning. Korttidspermitteringen blev möjlig tack vare att fack och arbetsgivare väldigt snabbt fick nödvändiga avtal på plats. Det visar att den svenska arbetsmarknadsmodellen klarade provet under krisen.

Det tredje vi gjorde var att stärka tryggheten för löntagare som blivit av med jobbet, inte minst genom höjda nivåer och lättat medlemsvillkor i a-kassan.

Att vi kunde ställa över 200 miljarder till förfogande var möjligt tack vare att vi hade sparat i ladorna under de goda åren, så vi kunde möta pandemin med den lägsta statsskulden sedan 1977.

Tack vare Sveriges starka offentliga finanser kunde vi inte bara genomföra ett historiskt krispaket – vi har också de ekonomiska muskler som krävs för att nu kunna genomföra ett historiskt återstartspaket. Det vi nu ska genomföra är en kraftfull grön återstart av svensk ekonomi.

Herr talman! Den budget som regeringen, Centerpartiet och Liberalerna har kommit överens om har reformer som för nästa år omsluter mer än 100 miljarder kronor. Jag kommer tyvärr inte att kunna gå igenom alla förslag, för de är många, men jag ska sammanfatta de tre viktigaste sakerna: jobben, jobben och jobben.

Jobben, herr talman, är helt avgörande för att vi ska lösa de samhällsproblem som vi kämpar med i Sverige i dag. Det är bara när alla som kan jobba också jobbar som vi kan ta itu med samhällsproblemen.

Det handlar om patienter som fått sin vård senarelagd trots att de har väntat för länge. Det handlar om pensionärer som jobbat hela livet men ändå har låg pension. Det handlar om föräldrar som oroar sig för att deras barn ska bli skjutna när de är ute och leker.

Det är genom att fler kommer i arbete och betalar skatt som vi har råd med fler poliser, fler sjuksköterskor och högre pensioner.

Men jobben handlar om mer än så. Det handlar om att ha en gemenskap och en samhörighet. En lön att leva på är inte bara mat på bordet utan också frihet och självbestämmande. Det handlar om att få välja hur man vill leva sitt liv och med vem.

Den här våren har många blivit smärtsamt påmind om att ingen går helt säker från att drabbas av arbetslöshet. Aldrig har så många sökt medlemskap i a-kassan på så kort tid. I våras förstärkte vi tillfälligt försäkringskyddet i a-kassan, och i dag kunde jag berätta att de högre nivåerna blir kvar fram till och med 2022. I stället för att behöva sälja sin bostad i panik har människor nu det ekonomiska andrum som gör det möjligt att komma tillbaka i arbete.

För nu ska människor tillbaka i arbete. Blir du arbetslös ska du möta tydliga krav på att skaffa dig nästa jobb men också goda möjligheter att göra det.

Många kommer att behöva fylla på sina kunskaper för att söka ett annat jobb eller ställa om helt och lära sig ett nytt yrke. Därför bygger vi nu ut Kunskapslyftet med över 30 000 nya möjligheter att lära sig ett bristyrke och skaffa sig en utbildning som leder till jobb.

För den som redan före krisen stod långt från arbetsmarknaden införs fler möjligheter att få in en fot i arbetslivet med extratjänster, introduktionsjobb, matchning och intensivår.

Men inte minst föreslår regeringen en expansiv finanspolitik som skapar nya jobb att söka. Detta gör vi med offentliga investeringar, offentlig konsumtion och inkomstförstärkningar för den som har lägre inkomster.

Tyngdpunkten ligger på investeringar. Vi har systematiskt gått igenom projekt efter projekt för att se om det är möjligt att tidigarelägga och snabbt sätta, för det är så vi får hjulen att snurra igen i ekonomin. Redan nästa år bedöms regeringens politik bidra till 75 000 nya jobb.

Vi investerar i att ställa om Sverige till världens första fossilfria välfärdsland. I hela vårt land växer det nu fram nya jobb inom branscher som batterier, biodrivmedel, miljöteknik och fossilfritt stål. Nu skyndar vi på den utvecklingen med nya investeringar.

Kostnaden sänks för företag som vill tidigarelägga investeringar inför framtiden. Därutöver gör staten omfattande egna investeringar.

När det gäller varenda järnväg som ska renoveras, varenda laddstolpe eller solcell som ska sättas upp, vartenda hyreshus som ska rustas och varenda bredbandskabel som ska dras är det jobb som ska göras, och tiden att göra det är nu.

Framtidens jobb finns också i en trygg välfärd åt alla i hela landet. Redan i våras gav regeringen historiskt stora ekonomiska tillskott till kommuner och regioner. Nu följer vi upp med ännu mer pengar. Det skyddar vård, skola och omsorg från massuppsägningar, och det hjälper hjulen i ekonomin att börja snurra.

Vid sidan av de generella förstärkningarna skjuter vi till mer pengar till regionerna, som ska beta av vårdskulden, alltså den planerade vård som behövde senareläggas på grund av corona.

I våras hamnade också strålkastarljuset på arbetsvillkoren i äldreomsorgen. Här skjuter vi till nya, permanenta pengar för bättre arbetsvillkor, fler kollegor och rätt kompetens för jobbet. Det förtjänar äldreomsorgens medarbetare, och det förtjänar alla Sveriges äldre.

Sveriges äldre förtjänar inte bara en trygg äldreomsorg utan också en bra pension. Nästa år höjs därför pensionerna med 600 kronor för den som jobbat hela livet men ändå har en låg pension – matbetspinningspersonalen, undersköterskan, lastbilschauffören.

Med den här budgeten tar vi också det sista steget för att sluta den orättvisa skatteklyftan mellan lön och pension. Från den 1 januari 2023 kommer ingen över 65 år att betala en krona mer i skatt än den som jobbar.

Herr talman! Vid sidan av den ekonomiska återstarten fortsätter kampen oförtrutet mot samhällsproblemen. Det finns egentligen inga ord som är starka nog för att beskriva den vrede och förfäran som drabbade så många med mig när nyheten kom att en tolvårig flicka hade skjutits till döds.

Kampen mot brotten är förstås komplicerad och kräver många olika insatser, tålamod och förebyggande åtgärder. Men först och främst måste

det sägas: Skjuter du ihjäl en tolvåring ska du sitta i fängelse. Och du ska sitta länge.

Regeringen stramar åt den så kallade ungdomsrabatten. Det är inte gratis, men det är vårt varenda krona som nu tillförs Kriminalvården.

För att dömas till fängelse måste den som begår brott också åka dit. Då krävs det fler poliser. Målet om 10 000 fler polisanställda ligger fast. Nästa år blir det ett tillskott på 2 miljarder kronor till Polismyndigheten, och den förstärks med nya miljardsatsningar kommande år.

Men som polisen själv säger både kan och måste hela samhället göra mer för att minska brottsligheten. Det räcker inte med fler poliser, utan inflödet av ungdomar in i gängbrottsligheten måste strypas.

Då krävs fler engagerade lärare, fler ingripanden av socialtjänsten när föräldrar inte tar sitt ansvar, fler familjehemsplaceringar och fler platser på Statens institutionsstyrelse. Detta arbete ska kommunerna bedriva i nära samverkan med rättsvårdande myndigheter, och därför föreslår vi historiskt stora ekonomiska tillskott, både generella och riktade bidrag till kommunerna. Det är ju så att det mesta av det förebyggande arbetet bedrivs i kommunerna, och i den här budgeten gör vi historiskt stora tillskott just till dem.

Vi ska slå stenhårt mot brotten och stenhårt mot brottens grundorsaker, men kampen mot brotten kräver också att vi går på de svarta pengarna. Nu införs fler och skarpare verktyg för att stoppa fusk och felaktiga utbetalningar. Sverige ska använda hela den byråkratiska verktygslådan för att stoppa de livsstilskriminella som lockar in ungdomar i kriminalitet med dyra klockor och märkeskläder.

Alla barn, oavsett var de bor, ska ha goda förebilder och den trygghet som krävs för att göra verklighet av sina drömmar. Självklart ska den drömmen innehålla ett jobb, för som polisen själv konstaterar: När arbetslösheten ökar riskerar brotten att bli fler.

Herr talman! När vi nu ska återstarta ekonomin och människor ska komma tillbaka i arbete ska vi självklart sikta högre än att bara återställa till det som var. Sanningen är ju att det Sverige som fanns före krisen inte på något sätt var perfekt. Nu har vi en historisk möjlighet att bedriva en ekonomisk politik som inte bara får människor i arbete utan också ser till att alla är med och bygger Sverige starkare, tryggare och mer hållbart.

Den möjligheten ska vi ta. Nu ska vi jobba Sverige ur krisen tillsammans!

(Applåder)

Anf. 2 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! 105 miljarder i satsningar – svenska folket skuldsätts, och då gäller det att använda pengarna på bästa sätt. Ändå kan jag konstatera att den här budgeten inte kommer att knäcka gängkriminaliteten eller pressa tillbaka arbetslösheten.

Jobben, jobben, jobben, säger finansministern. Jag kan bara konstatera att finansministern när hon tillträdde i oktober 2014 inte lyckades pressa ned arbetslösheten i en brinnande högkonjunktur. Sedan vi kom in i den här krisen har Sverige varit det land som har presterat sämst. Många med mig ställer sig därför frågan hur regeringen ska lyckas nu, i en lågkonjunktur.

Herr talman! Samhällsutvecklingen går också åt helt fel håll när det gäller otryggheten. Gångskjutningar och förnedringsrån är ord som vi inte uttalade för några år sedan eller ens visste att de fanns. Nu utsätts människor för de mest förnedrande och grova brott. Som finansministern själv nämnde hamnade en ung flicka, tolv år gammal, i en skottlossning.

Jag är övertygad om att det går att vända den negativa utvecklingen. Det går genom en tydlig och tuff rättspolitik, och vi har lagt många förslag på riksdagens bord. Men det krävs också resurser för att rättsväsendet ska kunna göra sitt jobb.

För mig, herr talman, är det obegripligt hur regeringen och stödpartierna kan lägga en budget på riksdagens bord som inte ger polis och Åklagarmyndigheten de resurser som verkligen behövs. Den fråga jag vill ställa finansministern är därför hur ni prioriterar. Hur kan finansministern prioritera 52 miljarder till bistånd nästa år men lägga mindre pengar på polisen, Åklagarmyndigheten, domstolarna och Kriminalvården i ett läge där mer resurser behövs för att knäcka kriminaliteten?
(Applåder)

Anf. 3 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Regeringen ökar tillskotten till alla dessa myndigheter i budgeten. Polisen kommer att ha 2 miljarder mer nästa år än de hade i år. Det är möjligt att Elisabeth Svantesson ska söka jobb som chef för polisen, men polisen själv menar att man inte behöver något ytterligare tillskott nästa år utöver dessa 2 miljarder. Året efter får också polisen ytterligare tillskott, faktiskt mer än man själv har begärt.

Det polisen däremot säger är att vi behöver jobba mer aktivt med det förebyggande arbetet. Utöver de stora satsningar som vi gör i budgeten på polisen, Kriminalvården, Rättsmedicinalverket, migrationsdomstolarna och Åklagarmyndigheten – där vi har ökat anslagen med 30 procent sedan Stefan Löfven blev statsminister – gör vi också stora satsningar på det förebyggande arbetet. Vi vet ju att för att ungdomar inte ska dras in i de här kriminella nätverken behöver vi ha en bättre möjlighet att fånga upp dem tidigt.

Här satsar vi alltså pengar på språklyft i förskolan, på lovskola, på skolor i utsatta områden och ytterligare på särskilt utsatta kommuner. Framför allt gör vi stora generella tillskott till kommunerna så att de ska kunna jobba mer förebyggande.

Sedan måste man också göra det tredje, och det är att gå på pengarna. Här har vi också satsningar för att strypa tillförseln av pengar till de kriminella nätverken.

Vi genomför alltså omfattande satsningar, och jag delar helt Elisabeth Svantessons problembild. På det här området behöver jobba oerhört intensivt, och vi behöver göra det tillsammans.

Jag har en fråga till Elisabeth Svantesson, som menar att Sverige är det land som har presterat sämst i EU när det gäller arbetsmarknaden. Då undrar jag: Vilket EU-lands arbetsmarknad tycker Elisabeth Svantesson att Sverige skulle ha i stället?

(Applåder)

Anf. 4 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Finansministern får nog avvakta; det kommer att finnas tillfälle att ställa frågor även till mig efter mitt anförande.

Jag har fortfarande inte fått svar på min fråga. Är det rimligt att Sverige lägger ned 52 miljarder nästa år på bistånd till andra länder när vi inte skjuter till mer resurser än vad vi gör till rättsväsendet?

Jag vet mycket väl hur resurserna till polisen ser ut, men det är ju inga nya pengar. Det är de pengar som Jakob Forssmed och jag tillsammans med våra partier sköt in i 2019 års budget, ökande som en trappa. Men det finns ju inga satsningar på polisen.

Jag kan ge regeringen och stödpartierna ett tips: Ni borde satsa på att få tillbaka pensionerade poliser som här och nu kan jobba med att bekämpa brottslighet. Det är ett gott tips till finansministern.

Vad jag ser i höständeringsbudgeten är i stället att ni stärker biståndsbudgeten. Varför inte lägga de pengarna på svenskt rättsväsen i en tid när otryggheten är så enormt stor?
(Applåder)

Anf. 5 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är viktigt att understryka att vi gör mycket stora satsningar på hela rättskedjan. Rättskedjan har byggts ut rejält sedan Stefan Löfven blev statsminister.

När vi gick in i regeringsställning hade Moderaterna, inklusive Elisabeth Svantesson, monterat ned polisutbildningen så att det pensionerades fler poliser än det kom ut nyutbildade. Det vi har gjort är att fördubbla polisutbildningen så att det nu hela tiden examineras ut nya poliser som vi också kan anställa. Det är så man långsiktigt kan säkerställa polisens resurser.

Det är viktigt att vi fortsätter det arbetet. Vi lägger 42 miljarder i budgeten på kommuner och regioner. Mycket av det behöver gå till det förebyggande arbetet.

Vi ska fortsätta att ställa frågan till Elisabeth Svantesson: Vilket europeiskt lands arbetsmarknad tycker Elisabeth Svantesson att svensk arbetsmarknad borde vara i stället för Sveriges?

Anf. 6 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! För ungefär en månad sedan uttalade sig finansministern i tidningen Dagens industri på en fråga om fastighetsskatt: "Ett problem med dagens fastighetsavgift, som infördes av alliansregeringen, är att den är regressiv. Den har en särskild rabatt för höginkomsttagare." Jag förutsätter att finansministern är rätt citerad. Annars får hon rätta mig.

Jag vet inte hur man exakt ska tolka det uttalandet. Det är inte uppenbart att bara för att man bor i ett hus med högt taxeringsvärde har man per automatik hög inkomst. Det är klart att det finns en viss korrelation – så lär det vara – men vi kan tänka oss exempelvis en ensamstående äldre där den tidigare maken, eller makan, stod för lejonparten av hushållets inkomst. Kvar är man ensam med en låg inkomst men med ett högt taxeringsvärde. Ska man då tvingas flytta?

Vi kan också tänka oss att ett hus eller en gård funnits i släkten i många generationer, att man har ärvt huset, ska man då inte få bo kvar om man inte har hög inkomst?

Min första fråga gäller vad finansministern egentligen menar givet att finansministern är korrekt citerad. Min andra fråga gäller vilka Socialdemokraternas ingångar är i synen på en återinförd fastighetsskatt.

Prot. 2020/21:11
21 september

*Debatt med anledning
av budgetproposition-
ens avlämnande*

Anf. 7 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Faktum är att som fastighetsskatten är uppbyggd betalar man en andel av värdet på fastigheten upp till ett visst tak. Det betyder att för alla som har ett värde under det taket stiger fastighetsskatten i takt med att fastigheten ökar i värde. Det är framför allt de som de senaste åren har bott i lägre värderade fastigheter som har fått en höjd fastighetsskatt. Det är inte de som bor i de fina villorna i Stockholmsområdet eller andra fina villaförorter som har fått höjd fastighetsskatt, utan det gäller dem som bor i mindre orter i mindre bostäder runt om i landet.

På så sätt kan man säga att det finns en särskild rabatt i och med att de som bor i fina, högt värderade fastigheter inte får några höjningar av fastighetsskatten utan bara betalar upp till ett visst tak. Det är klart att det finns en regressivitet i att de som bor i Solsidan – Fredde och Mickan – betalar fastighetsskatt på samma sätt som de som bor i ett mindre radhus i en mindre ort i Sverige. Där finns en tydlig regressivitet.

Jag är medveten om att det finns människor i till exempel Bohuslän som bor i mindre hus vid kusten som har blivit högt värderade på grund av ett stort inflöde av norrmän som köper de husen. Det här var bara en problematisering av dagens fastighetsskatt.

Jag tycker inte att det är helt oproblematiskt att det finns en så tydlig regressivitet, där det i genomsnitt är så att människor med höga inkomster betalar en relativt sett låg fastighetsskatt i förhållande till personer som oftast har lägre inkomster och bor i mindre högt värderade hus.

Anf. 8 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Sedan var det andra delen av frågan: Vilka är Socialdemokraternas ingångar i synen på fastighetsskatten?

Låt oss dröja oss kvar i Stockholmsområdet. De förslag som har kastats fram av så kallade experter, ekonomer och förvisso även politiker, tar upp en skatt på 1 procent. Den ska inte bara gälla villor och småhus utan även bostadsrätter. En vanlig Stockholmsfamilj kan utan större problem komma upp i 30 000, 40 000 eller till och med 50 000 kronor per år för ett vanligt hushåll.

Låt mig vara tydlig: Sverigedemokraterna kommer inte på något sätt att medverka till att fastighetsskatten återinförs.

Om finansministern vill beskatta en vanlig Stockholmsfamilj med 50 000 kronor per år, kommer man att berätta det före valet eller efter valet?

Anf. 9 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Frågor på de förslag som har lagts fram av experter bör ställas till dem och inte till mig.

Anf. 10 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Regeringen har verkligen visat handlingskraft under krisen. Det är mycket bra gjort. Visst kan man ha synpunkter på delar, men

handlingskraft har ni verkligen visat. Däremot ser vi ingen handlingskraft alls när det gäller att ta itu med den ekonomiska ojämlikheten, det vill säga att beskatta den ekonomiska eliten.

Om vi tittar på hur det ser ut i världen ser vi att Sverige är det land i västvärlden, enligt OECD, som tillsammans med Nya Zeeland har haft de mest kraftigt växande inkomstklyftorna, det vill säga där ojämlikheten har ökat mest under de senaste decennierna. Växande klyftor, vet finansministern såväl som jag, är dåligt för den ekonomiska utvecklingen, demokratin, skolresultaten, brottsligheten, tryggheten och enskilda människors makt och möjligheter i livet. Jämlika länder utvecklas bättre, helt enkelt.

Vi kan se att en direktör i år får 200 000 kronor i skattesänkning, och här står finansministern och skryter om att en låginkomsttagare ska få ungefär en hundralapp i månaden i skattesänkning, det vill säga ett och ett halvt tusen kronor. Det utjämnar inga ekonomiska klyftor alls.

Vi kan se att det är framför allt kapitalinkomsterna som är skevt fördelade. Den rikaste procenten får över hälften, det vill säga 200 miljarder. Det motsvarar fem års barnbidrag.

Om vi vill ha en långsiktigt hållbar finansiering av välfärden borde det finnas utrymme nu att beskatta den ekonomiska eliten. Folk har stått på barrikaderna och krävt att undersköterskor och sjuksköterskor ska få höjda löner och fler arbetskamrater och att det ska vara slut på nedskärningarnas era. Men Socialdemokraterna har någon form av beröringsskräck när det gäller att beskatta den ekonomiska eliten. Varför, Magdalena Andersson? (Applåder)

Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Nu vet Ulla Andersson om att jag inte alls har beröringsskräck för att höja skatterna för dem med de högsta inkomsterna. Där har faktiskt Ulla Andersson och jag tillsammans arbetat fram budgetpropositioner där vi har höjt skatten för dem med de högsta inkomsterna. Vi har också tillsammans arbetat fram ett förslag om att höja kapitalskatten som i huvudsak skulle träffa dem med de högsta inkomsterna via de så kallade 3:12-reglerna. Tyvärr stoppades förslaget av en riksdagsmajoritet.

Det behövs helt enkelt en annan riksdagsmajoritet för att kunna gå vidare med den typen av förslag. Det Ulla Andersson pekar på, den ökade ojämlikheten, är roten till så mycket ont i vårt samhälle. Den gör att vi har ett Sverige som inte ser ut som Sverige borde göra, det vill säga ett samhälle som håller ihop, där barn får lära sig det de behöver i skolan, där det finns en bostad att flytta hemifrån till, där det finns arbete och där man kan åldras i trygghet. Det är det Sverige jag vill bygga. För att lyckas med det behöver vi också minska de ekonomiska klyftorna.

Förslagen i den här budgeten har en bra fördelningsprofil, och det är jag själv mycket nöjd över. (Applåder)

Anf. 12 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Magdalena Andersson vet mycket väl att det under förra mandatperioden fanns en stor konflikt gällande att beskatta den ekonomiska eliten eller inte. Socialdemokraternas vilja var mycket eftersatt – om jag kan uttrycka det så.

Så ser det faktiskt ut. Sverige har blivit ett skatteparadis för den rika eliten. Det är bara att titta på skattepolitiken. Vi har ingen förmögenhetsskatt och ingen arvs- och gåvoskatt. Vi har en jättelåg bolagsskatt. Fåmansföretag, Icahandlare och riskkapitalister betalar mindre i andel av sin inkomst än en undersköterska eller lärare gör.

Det är faktiskt så det ser ut, och nu lägger ni fram en budget där ni absolut inte tar itu med den ekonomiska ojämlikheten på allvar. Nu väntar nya nedskärningar. Det är bara att titta i er egen tabell. Vi kommer att ha nedskärningar i välfärden framöver. Det kommer att bli färre undersköterskor, sjuksköterskor och lärare just för att ni undviker att beskatta den ekonomiska eliten, och det beklagar jag djupt.

Anf. 13 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Ulla Andersson minns nog väl hur det var förra mandatperioden, när vi gick fram med förslag om ökad beskattning för dem som har de allra högsta inkomsterna. Det var förslag som jag var entusiastisk över, för jag vill bekämpa den ekonomiska ojämlikheten. Men det var ju så att en riksdagsmajoritet – Sverigedemokraterna, Moderaterna och de andra oppositionspartierna – hotade mig med misstroendevotum om vi ens gick fram med förslagen.

Det var så riksdagsmajoriteten såg ut under förra mandatperioden, och vi har en likadan riksdagsmajoritet under den här mandatperioden. Det finns inget stöd för de här förslagen. Det enda vi kan göra är att utarbeta riktigt bra förslag, gå fram med dem i valet och se till att det ser annorlunda ut under nästa mandatperiod.

Anf. 14 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag gillar goda kompromisser. Med en gemensam problembild och inriktning kan sådana tvätta bort ideologiska övertoner och göra förslag bättre i mötet med verkligheten.

Men januaripartiernas kompromissförsök är som en dysfunktionell hushållshållgemenskap som inte är riktigt överens om vart färden ska gå som försöker enas om vilken bil de ska köpa. Någon vill ha en gammal från 80-talet som inte är bra men jämlik. Någon vill ha en hållbar bil, eller i vart fall en som är grönmålad. Någon vill ha en bil som kan ge intäkter i framtiden – bra! Och någon vill köra nedcabbat och inte ha något skydd vid nästa storm. Men så inser de: Vi behöver inte kompromissa. Vi köper var sin bil och visar upp. Vi har över 100 miljarder till vårt förfogande.

Det är därför Magdalena Anderssons kanske största jobbförslag, för 18 miljarder, är ett som hennes chef statsministern har kallat ett miljardsvindleri och som hon själv hävdar helt saknar jobbeffekter. Det är därför Centern och Liberalerna går fram med av dem själva utdömda försvagningar av arbetslinjen, dyra och ineffektiva byggsubventioner och en miljöpartistisk utgiftskonfetti som i sin tur är varför Miljöpartiet måste acceptera det mesta, i vanlig ordning, även om de ska bli bråkigare i framtiden.

Folkhushållet Sverige får betala, och det ägnas alldeles för lite kraft åt att arbetets grund för samhällsbygget nu har allvarliga sprickor, att brottslighetens hagel tränger in genom taket och att omvårdnadens värmesystem får allt svårare att hålla kylan stången.

Även om man anser sig ha över 100 miljarder måste man klara att kompromissa och prioritera, så min fråga till Magdalena Andersson är varför finansministern och januaripartierna inte har gjort det.

Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Om det var så att alla partier fick allt de hade på sin önskelista, då hade notan inte slutat på 105 miljarder utan på väldigt mycket mer. Det vet Jakob Forssmed också. Det är ju så; vi håller på med politik, och vi har många idéer om hur vi vill föra Sverige framåt.

Det vi fyra partier har gjort under det här året är att hantera en helt exceptionell kris. Vi har tillsammans gjort elva extra ändringsbudgetar på över 200 miljarder, och nu har vi kommit med en budget på 100 miljarder. Vi har suttit ned tillsammans och diskuterat hur vi på bästa sätt kan ta Sverige genom denna kris och hur vi på bästa sätt kan återstarta svensk ekonomi.

Att ta Sverige genom krisen har handlat om stora överbrygningsåtgärder som korttidspermittering och stöd till företag, mer pengar till sjukvården och höjd a-kassa. Återstartspaket handlar ju om hur vi kan få hjulen att börja snurra igen och få fler människor i arbete så att vi långsiktigt kan ta itu med samhällsproblemen. Det har varit utgångspunkten i de diskussionerna.

Anf. 16 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag tror att för den som läser budgeten är det inte uppenbart att det är detta fokus som regeringen har haft. Känslan man får är att det är en bodelning – visserligen inom resonemangssäktenskapet men ändå – snarare än ett gemensamt projekt som januaripartierna har ägnat sig åt.

Ett exempel är att finansministern nu släpper igenom sänkt arbetsgivaravgift för unga, som finansministern själv menar inte har några jobbeffekter. Men den kickar in först i april i stället för nu när krisen är här, när arbetslösheten är ett faktum och vi måste använda alla tillgängliga medel för att mota den. Då släpper man igenom en reform i en kompromiss som dessutom återigen inte blir tillräckligt bra.

Jag måste också peka på detta med åklagare och domstolar. Man anser sig ha över 100 miljarder till sitt förfogande, men man klarar inte att finansiera åklagare och domstolar så att de kan följa med i utvecklingen när polisen växer. Det blir så när ingen tar ansvar för helheten, herr talman.

Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vill påminna om att Åklagarmyndigheten fått anslagsökningar på 30 procent sedan Stefan Löfven blev statsminister, så vi har byggt ut åklagarväsendet i takt med att vi byggt ut polisen. Detta efter att Jakob Forssmeds Kristdemokraterna lämnade Sverige i ett läge där det var fler poliser som pensionerades än som utbildades. Vi har fördubblat polisutbildningen. Nu anställer vi dem, och vi bygger ut åklagarväsendet och domstolsväsendet. Vi bygger ut Rättsmedicinalverket, och vi bygger ut Kriminalvården. Det är en mycket stor rättspolitisk satsning.

Vad gäller de nedsatta arbetsgivaravgifterna vet Jakob Forssmed att man behöver leva upp till beredningskraven som finns i grundlagen innan man kan komma med ny skattelagstiftning. Det ska gå ut en promemoria på remiss, det ska granskas av Lagrådet och sedan kan lagstiftningen bli

verklighet. Men ju snabbare riksdagen kan hantera det här, desto bättre. Jakob Forssmed har själv bidragit till att lagförslag ibland har kommit på plats ännu tidigare än vi trott.

Anf. 18 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Den här våren visade hur svensk politik kan samlas och lösa problem väldigt snabbt om man bara vill. Det går till och med att få på plats ny lagstiftning väldigt snabbt om man vill.

Det här är en styrka som regering och riksdag borde använda sig mer av. Rättare sagt *måste* vi använda den politiken mer, för samhällsutvecklingen går nu snabbt åt fel håll. Det gäller särskilt den grova brottsligheten men också den ökande arbetslösheten.

Herr talman! Mitt äldsta barnbarn är sju år. Hon leker med dockor, hon spelar spel och hon hoppar studsatta med sina bröder som väldigt många andra barn gör. Men inte alla. I Sverige finns det åttaåringar som är ute och rånar i gäng, och rånar andra barn, på kvällarna. De borde få sova tryggt hemma i sina sängar. Barn är med i gäng och rånar andra barn. Men det behöver inte vara så, herr talman. Jag är övertygad om att det går att förändra om man vill.

De kriminella gängen blir alltmer aggressiva. De sprider skräck i många bostadsområden. De dikterar villkoren för hederliga människor med egna lagar och regler. De sätter upp vägspärrar och attackerar poliser. Ja, Sverige har blivit landet där polisen nu behöver poliseskort.

Jag hatar att säga det, men vi har blivit så pass vana vid rapportering av det här slaget att vi knappt ens reagerar längre. Våldet och avrättningar har blivit så pass normaliserat att när en tolvårig flicka, Adriana, sköts till döds var vissa människors reaktion ”Vad gjorde hon ute på natten?” som om det vore det största problemet.

Herr talman! Jag är övertygad om att det går att vända en negativ samhällsutveckling om man vill.

Titta på Danmark! Där har man lyckats knäcka sin mycket omfattande gängkriminalitet. Man har gjort det med en tydlig och tuff politik. Vårt grannland har tagit några svenska gängmedlemmar och dömt dem till livstid. Det tackar jag för. Men det hade väl ändå varit bättre om vi själva klarat av att bura in dem innan de åkte till Danmark och mördade? Där fick de livstid och 20 års fängelse. Jag undrar om det är någon här inne som tycker att de fick för hårda straff. Om inte, varför ser vi inte tillsammans till att införa samma straff här i Sverige? Det går ju bevisligen – om man vill.

Vi moderater har presenterat en rad åtgärder för att bekämpa gängen. I flera fall handlar det om det som Danmark har gjort. Vi vill bland annat se visitationszoner och system med anonyma vittnen, men vi vill också göra det brottsligt att vara med i de kriminella gängen.

Herr talman! Det spelar självklart också stor roll hur man prioriterar när skattebetalarnas pengar fördelas till rättsväsendet och polisen. Här går regeringen fel varje år. Förra året satsade man dubbelt så mycket på friår som på polisen. Och man fortsätter i den här budgeten genom att se till att biståndet är större än pengarna till polis, åklagarmyndighet, domstolar och kriminalvård tillsammans. Pengarna till andra länder blir större än pengarna till rättsväsendet här hemma.

Prot. 2020/21:11
21 september

*Debatt med anledning
av budgetproposition-
ens avlämnande*

Herr talman! Att det går om man vill visade vi som sagt under våren. Jag vill passa på att tacka finansministern för att vi, regering och riksdag, tillsammans såg till att viktiga krispaket snabbt kom på plats. Detta räddade väldigt många jobb, och vi moderater var med och bidrog i det arbetet. Även om det tog en hel del tid, efter en lång semester, är det bra att också krisstöden till de enskilda näringsidkarna nu äntligen kommer på plats. Vi fattar beslut om detta på onsdag här i Sveriges riksdag. När man vill går det uppenbarligen bra.

Herr talman! Sverige hade stora underliggande ekonomiska problem redan innan coronakrisen slog till: lägst tillväxt per person i EU och EU:s femte högsta arbetslöshet. Nu är en halv miljon människor arbetslösa och väldigt många permitterade. Fortsätter det så här dröjer det inte länge innan Sverige har EU:s högsta arbetslöshet. Jag ställer mig frågan: Hur ska en regering som ökade arbetslösheten i högkonjunktur klara av att bekämpa den i lågkonjunktur? Detta gör mig oroad.

Nu gör regeringen och stödpartierna ett försök i denna budget. Det ska satsas 100 miljarder, och svenska skattebetalare skuldsätts – då måste varje öre göra skillnad. Då måste man sänka skatten på det sättet att det leder till fler jobb. Då måste man se till att det lönar sig bättre att jobba jämfört med att inte arbeta. Men regeringen, Centerpartiet och Liberalerna har missat lärdomen från tidigare kriser: att det är arbetslinjen, inte bidragslinjen, som kan bygga Sverige starkt igen.

Herr talman! Ungdomsarbetslösheten är nu den högsta sedan 90-talet. Nu är också var femte invandrad person arbetslös. Men det som oroar mig allra mest är alla de långtidsarbetslösa, som var många före krisen – de som redan före krisen stod helt utanför. Det är människor som inte på många år har haft anledning att ställa klockan tidigt, koka den där koppen starkt kaffe, ta bussen till jobbet, värma matlådan och äta lunch med kamraterna.

Att gömma och glömma människor i långvarigt utanförskap är och har varit en paradgren för socialdemokrater. Detta görs genom att erbjuda bidrag som försörjning, inte ställa krav, inte ha någon kontakt med personer och inte ha några som helst förväntningar. Moderaterna kommer inte att ställa upp på den politiken. Vi kommer aldrig att ge upp om den som står utanför.

Herr talman! Arbetslinjen måste stärkas igen. Det måste löna sig bättre att jobba, och skatten måste sänkas på låga arbetsinkomster. Det ska alltid löna sig bättre att ta ett arbete än att stapla olika bidrag på varandra. Det går, om man vill, att införa ett bidragstak. Men regeringen vill inte.

Det går att ställa krav på människor som kommer hit att lära sig svenska; det är högst rimligt. Men regeringen vill inte.

Det går att göra som man gör i många moderatstyrda kommuner – kräva aktivitet på heltid av den som har ett bidrag så att vägen till jobb blir kortare. Men regeringen vill inte.

Bidrag ska vara ett yttersta skyddsnät men har för många nu blivit ett sätt att försörja sig. Det går att kräva att alla kommuner ska ställa krav på motprestation. Men regeringen vill inte.

Nej, herr talman, när det gäller att strama åt i statens utgifter, till exempel sänka ersättningar eller bidrag eller strama åt biståndet till andra länder, vill regeringen aldrig.

Men när det gäller att öka inkomsterna genom nya skatter är regeringen verkligen på tårna. Då går det fort! Plastpåseskatt, skatt på dammsugare, kylskåp och datorer, flygskatt, avfallsförbränningsskatt, kilometerskatt, mer skatt på kläder och skor, skatt på take away-kaffe och mat, bankskatt – listan kan göras mycket lång. Det är skatt efter skatt som gör livet surt för vanligt folk och ställer till det för den som driver företag.

Herr talman! Vi moderater kommer snart att presentera vårt alternativ till regeringens budget. Vi kommer särskilt att fokusera på tre saker.

För det första: krossa kriminaliteten genom tillräckliga resurser och en ny inriktning på kriminalpolitiken. Det går om man vill.

För det andra: bekämpa arbetslösheten genom att återupprätta arbetslinjen i bidragssystemen och samtidigt förbättra villkoren för den som driver företag. Det går om man vill.

För det tredje: ge skattebetalarna valuta för skattepengarna. Om man bor i ett land med höga skatter ska man få det man betalar för. Den som är sjuk ska få vård i tid, och barnen ska få den kunskap de behöver i skolan. Det går om man vill.

Avslutningsvis, herr talman – tolvåriga Adriana sköts till döds. Hon sveks av det politiska systemet. Killarna som blev torterade, våldtagna och förnedrade en hel natt på en kyrkogård har också svikits av det politiska systemet. Vi borde alla här inne tänka på brottsoffren innan vi släcker lampan och somnar. De borde vara vår väckarklocka på morgonen.

Det går att göra Sverige tryggt igen. Det kommer inte att ske av sig självt, och det kommer inte att vara enkelt. Men det går, herr talman, om man vill.

(Applåder)

Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Elisabeth Svantesson tar upp många viktiga frågor i sitt anförande. Det är bra att regeringen har fått ett så bra stöd från riksdagen när vi har skärpt straffen, byggt ut rättsväsendet och hela rättskedjan och när vi jobbar mer mot de kriminella nätverkens pengar.

Elisabeth Svantesson tar också upp arbetsmarknaden. Det är viktigt att vi nu verkligen arbetar hårt med att få ned arbetslösheten. Elisabeth Svantesson hävdar att vi skulle vilja gömma människor, men under den förra och den här mandatperioden har vi faktiskt arbetat precis tvärtom, med att fler människor ska komma ut på arbetsmarknaden. Vi har bland annat avskaffat vårdnadsbidraget, som fanns när Elisabeth Svantesson satt i regeringen. Vi har förändrat föräldraförsäkringen så att fler nyanlända kvinnor snabbare kommer ut på arbetsmarknaden. Vi har infört en utbildningsplikt för nyanlända, extratjänster och en lång rad andra åtgärder. De har haft effekt; vi har haft ett historiskt stort arbetskraftsutbud under de senaste åren.

Elisabeth Svantesson jämför med andra europeiska länder, så jag vill återkomma till den fråga jag ställde förut: Vilket europeiskt lands arbetsmarknad tycker Elisabeth Svantesson att Sveriges arbetsmarknad borde bli mer lik?

Anf. 20 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Tack, finansministern, för frågan! Jag tycker att vi ska bli bäst själva. Det är inte jag som har satt upp målet att vi ska ha EU:s lägsta

arbetslöshet. Jag bara konstaterar att det går rakt utför med den här regeringen.

Jag tycker att Sverige ska styra mot full sysselsättning, och jag tycker, som jag sa i mitt anförande, att det är väldigt ledsamt att den här regeringen, trots en fantastisk högkonjunktur, har gömt och glömt människor i långtidsarbetslöshet. Fler människor var alltså långtidsarbetslösa innan krisen kom än när regeringen tillträdde.

Det är dessa människor jag talar om: de människor som ingen ringer upp fast de har varit arbetslösa i ett eller två år, som inte har kommit in i extratjänster och som är helt passiviserade för att ingen bryr sig om dem. De har ett aktivitetsstöd som är en långtidsförsörjning. Man betalar ut bidrag, men man kontaktar inte de här personerna. Det är dem jag nämnde i mitt anförande.

Jag tycker att Sverige ska styra mot full sysselsättning och göra allt vi kan för att ha så låg arbetslöshet som möjligt. Då måste man ha en politik som gör det mer lönsamt att jobba, som innebär en stor bidragsreform så att det alltid lönar sig att ta ett jobb och som faktiskt ser varje människa och ger det stöd som behövs.

(Applåder)

Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag förstår varför Elisabeth Svantesson inte svarar på frågan. Det är nämligen så att Sverige har den högsta sysselsättningsgraden av alla länder i EU. Vi har dessutom det allra högsta arbetskraftsutbudet jämfört med alla andra länder i EU. Vi ska inte nöja oss med det, men det är utifrån det perspektivet svårt att säga att Sverige har misslyckats just på arbetsmarknaden.

Men vi ska inte nöja oss där, utan vi ska fortsätta att jobba för att varanda en av dem som klev ut på arbetsmarknaden under förra mandatperiodens högkonjunktur, inte minst utrikes födda kvinnor, blir kvar där och får stöd för att komma i arbete. Därför är regeringens åtgärder så viktiga: utbildningsplikten, extratjänsterna, intensivåret. Där satsar vi stora resurser och hoppas naturligtvis också på stöd från Moderaterna för att vi verkligen ska fånga upp dessa kvinnor, så att vi inte tappar dem nu i lågkonjunkturen, vilket vi ser i andra europeiska länder just nu.

(Applåder)

Anf. 22 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag svarar på frågan: Jag tycker att vi ska bli bäst själva. Det är inte jag som har satt upp ett mål om att jämföra med andra länder, men jag kan inte beskriva det som något annat än ett stort misslyckande när var femte person som har invandrat till Sverige är arbetslös. Hur kan man inte beskriva det som ett misslyckande?

Jag är fullt medveten om att vi har en hög sysselsättningsnivå. Det har vi haft i väldigt många år, högre än i de flesta länder. Det är bra. Men att människor är i utanförskap, inte har ett arbete att gå till, inte har en egen försörjning och inte har arbetskamrater kommer jag att se som ett misslyckande när det handlar om så många som det är nu. Det är massarbetslöshet i väldigt många grupper i Sverige.

För att komma till rätta med detta är det några saker man behöver göra. Man behöver göra det mer lönsamt att jobba. Då ska man inte höja a-kassan eller bidragen. Man ska ge människor stöd och göra det mer lönsamt att jobba.
(Applåder)

Anf. 23 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tänkte glädja Elisabeth Svantesson med att säga att Vänsterpartiet gärna vill ha ett bidragstak – för direktörer och den ekonomiska eliten. Jag tycker att det är helt orimligt att fullt arbetsföra människor med väldigt god ekonomi ska ha betalt, ha bidrag, för att de inte orkar städa sina egna hem. Nu ska de till och med få bidrag för att de inte orkar ta hand om sin egen smutstvätt eller möblera om sina jättelika våningar. Jag tycker att det är helt orimligt.

Jag skulle gärna vilja ha ett bidragstak för vinstuttagen i välfärden. För det är väl ändå helt orimligt att det ska vara bättre avkastning på att driva ett äldreboende än en bank i Sverige? Ska det vara bättre avkastning på välfärdsverksamheterna, som är skattefinansierade men privatiserade, än på övrig privat tjänsteverksamhet, som inte är skattefinansierad?

Och äldreomsorgen då, som har högst avkastning av alla de privatiserade välfärdsverksamheterna och, som jag sa, betydligt högre avkastning än banker, har fler utbildade, sämre arbetsvillkor, fler deltider, fler visstidsanställda och så vidare. I de privatiserade skolorna har vi fått skolsegregation och betygsinflation. Det är barn som väljs bort, och man etablerar sig där man har bäst möjlighet att tjäna mycket pengar. Likadant är det med vårdcentralerna: De etablerar sig där folk är friskast, till exempel på Östermalm här i Stockholm.

Vi har fått en stor ekonomisk brottslighet i den privatiserade välfärden. Det borde väl stämma till lite eftertanke hos de partier som drivit igenom den privatiserade välfärden och den lagstiftning som nu styr välfärden?

Jag tänkte höra med Elisabeth Svantesson om brottsligheten i den privatiserade välfärden eller den höga avkastningen borde ha ett tak, eller om man kanske skulle ha ett bidragstak för direktörer – vore inte det rimligt och bra?

(Applåder)

Anf. 24 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det var i alla fall två som klappade uppe på läktaren.

Jag tror verkligen att vi behöver ha ett bidragstak. Jag vill gärna passa på att förklara varför jag tror att det är viktigt.

Det kom en rapport från ett av regeringens egna institut som visar att för många familjer där två föräldrar inte arbetar och flera barn bor hemma lönar det sig inte att ta ett jobb. Om en av föräldrarna får ett arbete lönar det sig över huvud taget inte att ta det jobbet.

Detta är moraliskt förkastligt, och det leder också helt fel. Jag vill att alla ska vara med och bidra och att det alltid ska löna sig bättre att jobba. Den som bor granne med familjen som inte jobbar och som får alla bidrag måste också känna att det ska vara värt något att ställa väckarklockan på morgonen.

Prot. 2020/21:11
21 september

*Debatt med anledning
av budgetproposition-
ens avlämnande*

Sedan kan man förstås raljera om detta. Jag har full förståelse för att Vänsterpartiet inte vill införa ett bidragstak som leder till att fler kommer i arbete. Det har jag stor respekt för.

Sedan drar jag inte samma slutsatser som Ulla Andersson – jo, faktiskt om en del av utvidgningen av RUT-avdraget, men det behöver vi inte ta en diskussion om nu. Jag kan tycka att det är att ta RUT-avdraget lite långt att införa en del av de nya tjänster som man nu gör. Jag förstår inte riktigt hur det ska leda till fler jobb. Men det är en annan sak.

Men när det gäller att det finns olika aktörer inom välfärdens sektorer är det helt glasklart sedan tidigare att jag och Ulla har olika åsikter. Jag instämmer dock helt i det som Ulla Andersson och tidigare Magdalena Andersson sa om att vi måste komma till rätta med alla former av bedrägerier. Oavsett om det handlar om privata företag eller om kommunal korruption ska vi komma till rätta med allt, för varje skattekrona ska användas på bästa sätt. De ska inte gå ned i några fickor där de inte hör hemma.

Anf. 25 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! När Moderaterna innehade statsministerposten skenade den ekonomiska ojämlikheten. Jag skulle vilja säga att det var väldigt många i den ekonomiska eliten – direktörerna, Moderaternas kärnväljare – som var väldigt glada, för hur många tusenlappar fick de inte i plånboken varje månad år efter år! Det är den moderata politiken.

Men när människor som förlorar jobbet eller blir sjuka behöver hjälp av samhället och när människor i ekonomisk utsatthet behöver någon form av ekonomisk trygghet och värdighet skriker Moderaterna högt. Det är något som sitter där i ryggmärgen: Ekonomiskt utsatta ska veta sin plats! Dem ska man misstro, för de vill inte göra rätt för sig.

Vet du vad, jag tror att varenda människa vill göra rätt för sig, stå på egna ben, ha ett jobb och kunna försörja sig själv. Och vet du, jag tycker att om man förlorar jobbet ska ens barn ha det bra ändå, tills man får ett nytt jobb och kan delta i samhällsbygget.

Anf. 26 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag delar helt bilden att de skyddsnet vi har i Sverige ska vara starka för dem som allra bäst behöver det. Problemet nu är att för väldigt många med arbetsförmåga har socialbidrag blivit en livslång inkomst. Det är att acceptera ett utanförskap som lämnar människor i sticket. Det tänker vi aldrig göra.

Jag vill avslutningsvis gå tillbaka till alliansåren och tala om några saker för Ulla Andersson. Jag vill med stolthet säga att under de åren fick en undersköterska en hel månadslön mer i plånboken under ett år. En undersköterska som slet hårt, oavsett om det var i äldreomsorgen eller på ett sjukhus, fick på grund av egna meriter behålla mer pengar i plånboken för att han eller hon jobbade. Det är jag glad och stolt över. Det ökade egenmakten, och det var det bästa som en undersköterska kunde få för sin egen del.

(Applåder)

Anf. 27 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Herr talman! Besked och handslag från Moderaterna kommer med väldigt korta bästföredatum. Det verkar i synnerhet gälla besked som rör samarbete med Sverigedemokraterna.

Inför valet uteslöts samarbete med SD. Ulf Kristersson skämtade med finansministern att det vore lika oseriöst att bygga en statsbudget på SD:s ekonomiska politik som att ge Vänsterpartiet vetorätt över densamma.

Efter valet försökte man dock bilda en liten konservativ högerregering, stödd av SD. Därefter kom det återigen nya besked. Nu var det dags att samtala och samarbeta i enskilda frågor. Det senaste besked som jag hörde var att Jimmie Åkesson just nu inte kan räkna med att bli finansminister men att man ska förhandla en framtida budget med SD.

Jag håller med Ulf Kristersson anno 2018 om att SD:s ekonomiska politik inte är seriös. I sin iver att kapa kostnaden för invandring lämnar de en springnota som kommunerna får plocka upp. Enligt flera granskningar har deras skuggbudgetar lämnat oförklarliga hål i statsfinanserna.

De var de första att vilja se ett sänkt överskottsmål, och senare blev de, utan motivering, de främsta förespråkarna av en expansiv finanspolitik. Detta hänger inte ihop, och det är inte seriöst.

Jag vill fråga Elisabeth Svantesson vilka ändringar som SD har genomfört i sin ekonomiska politik som gör att hon nu tycker att deras politik är seriös nog att bygga en statsbudget på.

Anf. 28 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det var en lite långsökt fråga. Men jag kan säga så här: Vi i Moderaterna tänker gå till val på vår egen politik. Vi tänker gå till val på att bilda en borgerlig regering med så många borgerliga partier som möjligt. Just nu ser det ut som om det är Kristdemokraterna och vi som tänker bilda den. Då tänker vi söka stöd i Sveriges riksdag för att genomföra viktiga reformer för Sverige.

Jag hoppas att många partier kan tänka sig att bidra. Jag är övertygad om att Sverigedemokraterna kan bidra i en del av det, och det kan finnas andra partier.

Denna vår har vi i Sveriges riksdag visat att åtta partier kan fatta många bra beslut tillsammans. Vi åtta partier har i finansutskottet pratat med varandra och diskuterat förslag, och tillsammans har vi gjort saker bättre.

Jag uppfattar inte att Karolina Skog inte talar med Sverigedemokraterna i finansutskottet. Jag uppfattar inte att Vänsterpartiet eller Socialdemokraterna inte gör det.

Vi måste lösa samhällsproblem. Man kan absolut ta replik om man vill diskutera Sverigedemokraternas ekonomiska politik när ni själva har lagt fram en budget. Men mitt och Moderaternas fokus är att lösa samhällsproblem. Det gör dessvärre inte denna budget. Jag tror att en budget av andra partier hade sett annorlunda ut och verkligen fokuserat på de samhällsproblem Sverige har.

Jag ser att Sverigedemokraterna har en hel del ekonomisk politik som jag kan skriva under på. Jag ser att Miljöpartiet har en del ekonomisk politik som jag kan skriva under på, men jag ser inte att vi framöver har så stora möjligheter att samarbeta om en budget.

(Applåder)

Anf. 29 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Herr talman! Jag noterar att jag inte fick svar på min fråga.

Det är en sak att under en kris samla riksdagen för ett gemensamt ansvarstagande och något annat att säkra den majoritet som behövs för att få igenom sin budget och kunna bilda regering.

Inget har förändrats hos Sverigedemokraterna. Det som dock har förändrats är att Moderaterna verkar ha insett att deras enda väg till makten går genom Jimmie Åkesson.

Jag tycker att Elisabeth Svantesson och alla andra som överväger att ge Sverigedemokraterna mer inflytande ska se till de skånska kommuner där Moderaterna och Sverigedemokraterna redan samarbetar. Där råder varken budgetdisciplin eller gott samtalsklimat. Där är förvaltningar i förfall. Där råder kaos, och tjänstemän flyr. Där förtalas lokala journalister. Om inte det förskräcker att ta upp detta till nationell politik blir jag rädd.

Anf. 30 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag konstaterar återigen att jag och Moderaterna är här för att lösa samhällsproblem. Det tänker vi fortsätta att göra i vår budget under åren framöver. Vinner vi regeringsmakten tänker vi göra det även genom lagstiftning för att till exempel komma till rätta med gängkriminaliteten.

I ärlighetens namn är det just nu lättare att söka stöd hos andra partier än Miljöpartiet för att komma till rätta med Sveriges stora otrygghet. Det är inte Miljöpartiet som lägger fram de mest konstruktiva förslagen för att trycka tillbaka den mycket hårda och råa brottsligheten, som de allra flesta människor tycker är ett problem. Det är inte Miljöpartiet som driver en politik som gör att färre är arbetslösa och fler kommer i jobb.

Herr talman! Mitt besked är att Moderaterna kommer att vara det parti som alltid tar de stora samhällsproblemen på allvar och lägger fram förslag för att lösa just dem. För oss är det viktigast att Sverige kommer in på rätt väg och att utvecklingen vänder. Vi kommer att fortsätta att arbeta precis så.

Vi gjorde så i våras, och varför det skulle vara så stor skillnad mellan vårens kris och nu i höst förstår jag inte.
(Applåder)

Anf. 31 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Jag börjar med att tacka för ett underhållande replikskifte.

Never let a good crisis go to waste. Slösa aldrig bort en bra kris. Det sägs att det var Winston Churchill som myntade det uttrycket. Drygt 70 år senare kan vi konstatera att såväl Angela Merkel som Emmanuel Macron, Tysklands och Frankrikes förbundskansler respektive president, liksom belgaren Charles Michel, Europarådets ordförande, har valt att hörsamma Churchills uppmaning. Svaret på alla utmaningar, i det här fallet ett coronavirus, är alltid detsamma. Mer av EU. Mer makt åt Bryssel. Mer pengar. Mer skatter. Mer federalism. Mindre nationell självständighet och suveränitet. Mindre demokrati. Mindre folkstyre.

Det vi har fått bevittna under sommaren är dock inte enbart nämnda personers maktfullkomlighet och ambitioner utan också ett gigantiskt och monumentalt svek av år egen regering. Man har tidigare inför riksdagen, skattebetalarna och hela det svenska folket pläderat för sitt motstånd mot

gigantiska bidragspaket på EU-nivå. Men ändå, när det väl gäller och i skarpt läge viker man ned sig. Då pallar man inte trycket.

EU-kommissionen ska låna upp 750 miljarder euro som den sedan ska ströslå ut, huvudsakligen till länder som misskött sina ekonomier och inte haft en budget i balans på flera decennier. Sedan ska notan skickas till inte minst de svenska skattebetalarna.

Att vår egen regering har gått med på detta, trots sina utfästelser om det motsatta, är ett gigantiskt och monumentalt svek. Varje enskild svensk kommer att behöva betala drygt en tusenlapp i månaden för att finansiera i huvudsak sydländska skräpekonomier. Det är länder som inte har haft en tanke på att det finns en morgondag utan skuldsatt sig upp över öronen. Deras problem är just deras. Det är inte våra problem. Vi ska inte finansiera deras ansvarslöshet. Sverige kommer först.

Innan denna batalj är avslutad är nästa redan påbörjad: frågan om EU:s rätt att ta ut skatt. Alltså, den dag det svenska folket förlorar rätten att sig självt beskatta, när vi degraderas från en självständig stat till något slags vasallstat, kommer det att finnas en synnerligen potent kraft i form av Sverigedemokraterna – i denna kammare och utanför – för att leda vägen och befria det svenska folket från denna monstruösa skapelse.

Herr talman! Detta är inte det enda tillkortakommande vi har fått bevittna under sommaren. Vi har även sett hur den migrationspolitiska kommittén fullkomligt misslyckats med att samla något som ens påminner om en bred parlamentarisk förankring.

Förklaringen till detta misslyckande stavas Socialdemokraterna. Det vill säga: Det är viktigare för Socialdemokraterna att fortsätta regera och därmed gå sin extremistkollega MP till mötes än att bedriva vettig politik för Sverige.

Nästan alla människor och nästan alla partier, undantaget Miljöpartiet, Centerpartiet och såklart kommunisterna, förstår att Sveriges migrationspolitik inte är hållbar. Men det struntar Socialdemokraterna i. De bryr sig inte om riket; de bryr sig bara om Rosenbad.

Vi kan absolut tala om volymmål, och målet måste givetvis vara noll eller till och med därunder. Men vi kan också låta Sveriges, eller för all del Socialdemokraternas, migrationspolitik illustreras av ett enda exempel från tidigare i somras: En vuxen afghansk man utan skyddsbehov beviljades uppehållstillstånd eftersom han inte var särdeles begåvad. Lindrig intellektuell funktionsnedsättning, skrev migrationsdomstolen och bedömde att det i sig var skäl till uppehållstillstånd och därmed livstids försörjning på de svenska skattebetalarnas bekostnad.

Vad säger ni om att i stället för att föra en migrationspolitik där vi attraherar människor med lågt intellekt föra en politik där vi attraherar människor med högt intellekt? Vore det helt verklighetsfrämmande för denna kammare?

Herr talman! Låt mig också säga ett par ord om regeringens så kallade miljöpolitik, det vill säga den politik som går ut på att vi inte ska ha någon kärnkraft i Sverige.

Nedmonteringen av den svenska kärnkraften ledde i midsomras till att det blev effektbrist i de södra delarna av landet. Då fick oljekraftverket i Karlshamn sparkas igång – och detta på sommaren, när det var som varmast.

Prot. 2020/21:11
21 september

*Debatt med anledning
av budgetproposition-
ens avlämnande*

Oljekraftverket i Karlshamn är ett reservkraftverk som normalt körs på vintern, när det är som kallast, men nu i år, någonstans mellan sillen och nubben, hade vi alltså effektbrist och fick elda olja i stället för att klyva atomer på ett säkert, rent och framför allt fossilfritt sätt, i exempelvis Ringhals. Och detta har vi Miljöpartiet att tacka för.

Miljöpartiets själva förekomst i svensk regeringspolitik leder osökt tankarna in på ännu ett Churchillcitat, fast inverterat. Churchill sa – med anledning av de modiga brittiska stridspiloterna – någonting i stil med att aldrig förr har så många haft så få att tacka för så mycket. Inverterat till Miljöpartiets och Socialdemokraternas regering blir det: Aldrig förr har så få haft så många att tacka för så lite.

Herr talman! Sverigedemokraterna kommer inom kort att presentera en finanspolitiskt expansiv, offensiv budgetmotion som syftar till att påtagligt stimulera den svenska ekonomin och konjunkturen. Vi är fortfarande i ett prekärt läge konjunkturmässigt, och just nu behöver vi tänka både kort- och långsiktigt. För 2021 kommer vi att behöva olika typer av stimulanser i form av smarta skattelättnader och offentliga investeringar, vilket gör att det finanspolitiska ramverket och överskottsmålet kommer att behöva stå åt sidan.

På medellång sikt behöver vi komma tillbaka till en relativt låg stats-skuld – till skuldankaret. Sverigedemokraterna är inte beredda att höja skatterna för detta ändamål, utan i stället kommer vi att behöva skära ned på olika offentliga utgifter: biståndspolitik, integrationspolitik, migrationspolitik, som exempel. För oss kommer det inte att vara jättesvåra prioriteringar.

(Applåder)

Anf. 32 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! I Dorotea, som har landets högsta skattesats, har de nästan 6 kronor mer i kommunalskatt än vad man har i Österåker, som har landets lägsta kommunala skattesats. På en inkomst på 500 000 betalar en Doroteabo ca 30 000 mer i skatt än vad man med samma inkomst behöver göra i Österåker.

Det har visat sig att små landsbygdskommuner ofta har lagt en stor andel av sin kommunala budget på äldreomsorgen därför att väljarna har efterfrågat det men också därför att man har stora avstånd. Likaså har man ofta många små kommunala byskolor.

Det kommunala utjämnningssystemet syftar till att skapa lika förutsättningar så att alla kommuner och regioner kan tillhandahålla en likvärdig service. Man kan med andra ord säga att en rik kommun som Danderyd får hjälpa en mer fattig kommun som Dorotea, där skattekraften är låg. Det är lite Robin Hood helt enkelt. Men då kan man läsa i Sverigedemokraternas program på s. 9, där det står att Sverigedemokraterna vill avskaffa utjämnningssystemet – ett system som egentligen skulle behöva utjämna mer, inte mindre.

Jag skulle vilja fråga Oscar Sjöstedt: Hur ska de göra i Dorotea? Ska de lägga ned den kommunala hemtjänsten och stänga äldreboendena? Ska man stänga de små byskolorna i Årjäng eller Sollefteå, eller hur ska det gå till egentligen?

Anf. 33 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag bor själv i en kommun i glesbygd med relativt hög skatt. Utjämnningssystemet är otroligt viktigt. Dorotea är ett exempel, och lilla Skinnskatteberg, där jag är bosatt, är ett annat.

Ett sätt att komma bort från de stora skillnaderna i kommunal skattesats är att satsa på kommunsektorn – på kommuner och regioner. Detta gör vi väldigt tydligt i de budgetmotioner vi har lagt fram, och ännu mer i den budgetmotion som vi kommer att lägga fram.

Att en kommun får ett tillskott och väljer att satsa det på äldreomsorgen är ett exempel – det är säkert behövt. Eller så vill man sänka kommunalskatten med 5, 10 eller 25 öre. Detta överlåter jag till varje enskild kommun, som avgör det bäst. Men att vi behöver skjuta till resurser från staten till det kommunala utjämnningssystemet – alltså att staten tar en större del av ansvaret – tycker jag är fullständigt uppenbart, och detta visar vi också i skarp, konkret politik.

Det är i den mindre delen av utjämnningssystemet som de relativt mer välmående kommunerna finansierar de relativt mindre välmående kommunerna. Jag kan i och för sig ha åsikten att det är staten som borde ta ett större ansvar där. Ulla Andersson har rätt i den meningen att det finns olika strukturella problem runt om i vårt avlånga land. Det kanske inte är kommunerna som ska finansiera varandra utan staten som ska ta ett större ansvar. Det är min åsikt.

Anf. 34 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Ska jag tolka Oscar Sjöstedts svar så att det som står i Sverigedemokraternas kommunalpolitiska program, som antagits av deras medlemmar, inte gäller Sverigedemokraternas politik? Det är också ett sätt att se på demokrati och medlemmarnas inflytande. Det står tydligt och klart på s. 9 att Sverigedemokraterna vill avskaffa det kommunala utjämnningssystemet.

Jag skulle vilja säga att vi behöver öka utjämnningen mellan kommunerna väldigt tydligt och klart. Detta gör inte Sverigedemokraterna i sin budget, utan jag skulle vilja säga att ni stoppar in pengar med ena handen och tar bort med den andra, Oscar Sjöstedt, och inte gör någon skillnad alls mellan små och stora, rika och välmående kommuner. Jag har inte sett något av det i era budgetmotioner så här långt. I så fall skulle det vara något helt nytt som Oscar Sjöstedt har kommit på här och nu i talarstolen därför att han plötsligt blir trängd. Men det är kanske så man utformar Sverigedemokraternas ekonomiska politik.

Anf. 35 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Om Ulla Andersson inte har sett det har hon inte läst våra budgetmotioner. Det är helt uppenbart. Det är bara att öppna den senaste så ser man vad det står där.

När det gäller hur man ska tolka det finns det två huvudsakliga moment i utjämnningssystemet – egentligen finns det fler än två. Det ena är intäktsutjämnning, och det andra är utgiftsutjämnning. Det moment där kommunerna så att säga finansierar varandra är den lilla delen. Den stora delen är det som staten skjuter till. Jag tror att det är så man ska tolka det, att det är den del som staten skjuter till som ska öka, i stället för att kommunerna sitta och finansiera varandra. Det tror jag är den rimligaste tolkningen.

Och ja, det behövs stora tillskott till utjämnningssystemet, men inte nödvändigtvis från kommun A till kommun B utan från staten till kommunerna. Det är den stora skillnaden. Detta hade vi med i förra årets budgetmotion, och det kommer vi definitivt att ha med även i årets.

Anf. 36 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! När vi möts för denna debatt kan vi konstatera att morgondagen ter sig ljusare än gårdagen numera. Det känns som att vi är på väg i rätt riktning såväl när det gäller att hantera pandemin som när det gäller den ekonomiska utvecklingen. Den känslan har inte varit närvarande under så stora delar av detta år, tvärtom. Jag drar mig till minnes känslan under vårens mest hektiska veckor med krisbekämpning. Det var riktigt tufft. Det var nattsvart i stora delar av samhällsekonomin, och osäkerheten var nära nog total.

Nu ser vi en tydlig ljusning, men den är långt ifrån säker eller stabil. Det är uppenbart att ett flertal länder nu ser över vilka restriktioner som kan skärpas ännu en gång. Israel har stängt ned hela sitt land och därmed sin ekonomi en andra gång. Det är klart att om detta blir gällande i stora delar av världen kommer det på alla sätt att påverka också Sverige. Det finns alltså all anledning att fortsätta att ha ett mycket nära och stort fokus på att se över hur ekonomin och pandemin utvecklas framgent och vilka åtgärder och mått och steg som måste vidtas för att hantera de uppkomna situationerna.

Men just nu kan vi konstatera att det ändå ser ut som att vi är i rätt läge. Förhoppningsvis kan denna budget markera en växling från den rena krispolitiken till en mer framåtsyftande politik där vi bygger Sverige långsiktigt starkare och där vi inte stöttar våra företag genom rena krisstöd utan snarare genom kloka skattesänkningar och investeringar som ger nya kontrakt, nya anställningar och nya affärer så att hjulen på det sättet börjar snurra.

Jag har under våren mycket uppskattat den pragmatism och den problemlösaranda som har präglat det politiska arbetet. När jag kommer att titta tillbaka på året 2020 kommer det inte framför allt att vara för att det var den gång som vi fick igenom en reform eller den gång som vi fick igenom politik som vi har drivit under år och årtionden. Det kommer snarare att handla om att det var då som vi faktiskt satt runt samma bord, då vi tog de tillgängliga politiska verktygen och använde dem och genomförde det som vi kanske hade argumenterat mot i flera år därför att det var det smartaste just där och just då. Denna typ av pragmatism har präglat stora delar av 2020. Det är väldigt bra för Sverige att vi har partier till höger och vänster som har denna förmåga. Låt oss bibehålla det, det är en stor styrka och det är någonting som ett flertal demokratier, inte minst i västvärlden, har tappat under de senaste åren. Låt oss fortsätta att vara bra på det som vi är bra på i Sverige.

Jag har noterat att den budget som i dag presenteras får lite kritik. Vissa tycker att berättelsen och helheten saknas. Låt mig försöka mig på att beskriva vad som är bärande teman i denna budget. Det är faktiskt så att man skulle kunna säga att några saker genomsyrar hela budgetdokumentet.

På ett flertal områden är svaret på varför budgeten ser ut som den gör att vi snabbt väljer de praktiskt genomförbara lösningarna, verktygen och vägarna. Svaret på ett flertal satsningar, till exempel varför det blev 1 ½ miljard kronor på väg- och järnvägsunderhåll, är att det är ungefär där som vi har möjlighet att få ut dessa pengar i systemet. Varför blev det 1,4 miljarder kronor på bredband? Det är ungefär det som vi har möjlighet att praktiskt få ut det kommande året. Det är det praktiskt genomförbara som är den trånga sektorn, så att säga.

En annan bärande princip i denna budget är att det som görs det görs på ett flertal tåter just för att alla i hela samhället ska känna att de är en del av den ekonomiska politiken.

Det görs gott om offentliga investeringar – satsningar på kommuner och regioner – men det är också substantiella skattesänkningar för att folk och företag ska känna att det nu händer någonting i hushållskassan och på företagskontot och att de nu är en del i den svenska kickstarten.

Att jobba så pass brett och att jobba med de befintliga verktygen kan självklart illvilligt tolkas som splittrat eller som att man inte klarar av att prioritera. Men det handlar faktiskt om att man jobbar med de tillgängliga verktygen. Vi gör det som vi kan göra här och nu, och vi lägger inte det politiska arbetet på sådant som måste utredas i årtal innan det kan genomföras.

Jag skulle snarare vilja säga att det finns en klokskap och en pragmatism som har präglat hela året 2020 och alla olika krisbudgetar som nu lever vidare in i denna historiskt stora återstartsbudget.

Det görs alltså ett flertal insatser. Det kommer inte att vara möjligt att tala om alla. Men de stora dragen behöver belysas. Det görs stora satsningar på jobbskapandet – på jobben och på företagandet. De stora puckarna här handlar om klokt utformade skattesänkningar, till exempel sänkta arbetsgivaravgifter för unga. Men det är en politik som gynnar även andra på arbetsmarknaden, eftersom det också är en generell stimulans till företagandet, en stimulans som delvis kommer att gå till jobbskapande också för människor som inte är unga.

Sänkta inkomstskatter, inte minst för låga och medelstora inkomster, handlar också om stimulanspolitik som gör att människor får lite mer pengar att röra sig med. Det kommer att mynna ut i tjänstesektor, service-sektor, besöksnäring och mycket annat. Det är en del i att få hjulen att snurra.

Något av en favoritreform för mig är den skatterabatt på investeringar som nu temporärt genomförs. Det handlar om att vi nu från riksdag och regering, om riksdagen beslutar om denna budget, gemensamt lägger en ordentlig säck med pengar – 5 ½ miljard kronor – på bordet för kloka investeringar ute i våra små och stora företag med positivt nuvärde som ändå skulle ha gjorts. Nu är det rabatt på dessa investeringar om de görs i närtid och om man från det privata hållet är med i den svenska nystarten och i den investeringsdrivna återkomsten. Det är klok stimulanspolitik som bygger det svenska näringslivet långsiktigt starkare. Det är smart på såväl kort som lång sikt.

Herr talman! En substantiell del i denna budget är de satsningar som görs på regioner och kommuner. Vi värnar den svenska välfärden för att inte hamna i ett läge där kommuner och regioner tvingas till stora uppsägningar när det redan utan sådana är tuffa tider ekonomiskt.

Det är viktigt att här poängtera att det görs generella satsningar men att det också görs ett antal sektorssatsningar. Det handlar om äldreomsorg, sjukvård och så vidare. Men dessa är inte utformade som de gamla och dåliga specialdestinerade bidragen som man sökte, fick, återskötade och i värsta fall fick betala tillbaka. Tvärtom går dessa snabbt ut i verksamheterna. De kan användas och jobbas med med ett minimum av byråkrati och administration. De utgår från befintliga regelverk. Man utgår från befintliga överenskommelser, och det är ett smart sätt att se till att pengarna gör skillnad för kommuner och regioner så snabbt som det över huvud taget är möjligt – med ett minimum av administration, som sagt.

Jag har talat om balans, balans mellan investeringar och skattesänkningar. Men det handlar givetvis också om balans mellan landets olika delar. Infrastruktursatsningarna på bredband, vägar och järnvägar kommer att märkas runt om i Sverige, inte minst på vår svenska landsbygd.

Det har funnits en oro över att denna budget skulle bli ett avbräck när det gäller investeringar för landsbygden genom att landsbygdsprogrammet ett tag var i farozonen för att minska. Tack vare substantiella tillskott ser vi till att det nu finns arbetsro för bönder och andra som driver på för landsbygdsutvecklingen och för att detta arbete kan fortsätta i väntan på nästa långtidsbudget.

Vi tar också chansen att, när vi nu gör stora investeringar för det framtida Sverige, bygga ett mer hållbart Sverige. Det handlar om investeringar för minusutsläpp, för att utveckla bioråvaran och för att vi snarare ska använda den svenska skogen för att göra mer av det som i dag görs med hjälp av olja.

Sverige kommer att bli ett på alla sätt mer hållbart land tack vare de historiska satsningar som nu görs ekonomiskt, socialt och ekologiskt. Det är en bra chans att ta. Det är ett klokt perspektiv som finns med i denna budget.

Jag kommer att gå på föräldradaglighet nu.
(Applåder)

Anf. 37 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag vill verkligen tillönska Emil Källström fina månader med sin dotter. Men innan dess tänkte jag att vi ska tala lite om budgeten.

Egentligen har jag många frågor till Centerpartiet och Emil Källström efter att ha läst denna budget. Jag kan inte gå in på alla detaljer, och det tänker jag inte heller göra. Jag hör att Emil Källström är ganska nöjd och tycker att denna budget, där fyra partier har kommit överens, är ett under av pragmatism och klokskap. Kritiken från oss andra tror jag handlar om att det inte finns någon gemensam berättelse och att det inte finns någon gemensam problembeskrivning. När man inte vet och inte ser vad som är problemet i Sverige, när man inte har markkontakt, blir det en budget som inte riktigt möter upp dessa problem. Men det var inte det som jag tänkte fråga Emil Källström om.

Jag tänkte ställa en ganska kort fråga. Centerpartiet är ändå det parti som jag tycker under många år verkligen har stått upp för landsbygden och för människor som bor på landsbygden och som är beroende av sin bil.

Nu hjälper man en socialdemokratisk och miljöpartistisk regering. Man hjälper den inte bara genom att hålla den under armarna, trots att den misslyckats med gängkriminalitet. Man hjälper den också att göra det ganska mycket svårare för den som har en bil och bor på landet. Det handlar om höjda bensin- och dieselskatter och om chockhöjd fordonsskatt, så att vanliga löntagare utanför storstäderna som inte kan använda sig av kollektivtrafik egentligen bekostar elbilar för människor i städerna. Vanliga människor som kör en bil är alltså med och bekostar ganska stora bonusar för dem som kör Tesla. Dessutom planerar man att förändra reseavdraget, vilket kommer att drabba väldigt många som bor på landet.

Den raka och enkla frågan är: Har Centerpartiet och regeringen gjort några beräkningar av hur mycket kostnaderna faktiskt ökar för alla som bor på landet och som är beroende av bil?
(Applåder)

Anf. 38 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Man får nästan en känsla av att Elisabeth Svantesson har läst en annan budget än den som nu presenteras. Det stora som görs när det gäller beskattningen av bensin och diesel är nämligen att den så kallade överindexeringen pausas för resten av mandatperioden. Det är alltså i allt väsentligt om inte en skattesänkning så åtminstone motsatsen till en skattehöjning, så att säga. Det är förändringar som tvärtom håller nere priserna vid pump.

När det gäller de andra saker som görs: Det görs vissa förändringar när det gäller inköp av helt nya bilar. Till exempel kommer det att vara lika förmånligt att få lön i form av en bil som att få lön i form av pengar, vilket jag inte tycker är en jättekonstig princip – tvärtom. Sedan tror jag åtminstone att vi är helt överens när det gäller reduktionsplikt och inblandning av biodrivmedel, för Moderaterna har jagat på oss och andra under sommar-månaderna om att vi behöver få ett beslut på plats. Där får vi nu en bra och fin trappa fram till 2030, med ordentliga miljöambitioner.

Jag känner alltså inte igen mig över huvud taget i bilden att detta är en budget där landsbygdens bilister kommer att få någon chockhöjning; tvärtom handlar alltså en av de större förändringarna om att hålla tillbaka eventuella prishöjningar. Det vore därför intressant att höra vad Elisabeth Svantesson egentligen syftar på när hon ställer den frågan, för den typen av kostnadsökningar finns över huvud taget inte i budgeten.

Låt mig passa tillbaka bollen till Elisabeth Svantesson och säga: Visst är det väl bra att vi nu gemensamt får på plats en reduktionsplikt som innebär en ökad inblandning av biodrivmedel i bensin och diesel! Det är ju ett väldigt bra steg mot ett mer hållbart Sverige – eller hur, Elisabeth Svantesson?

Anf. 39 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Ja. Men jag fick fortfarande inte svar på den enkla fråga jag ställde, Emil Källström, nämligen om ni har gjort några beräkningar på hur kostnaden för den politik ni faktiskt lägger fram kommer att se ut framöver.

Emil Källström trasslar in sig lite i överindexeringen. Det är väldigt bra att ni har pausat den, Emil Källström – vi moderater är övertygade om att man behöver se till att den som bor på landet får lägre skatt på drivmedel.

Det har vi sagt tidigare, och det kommer vi att återkomma till. Men min poäng är att det som det ser ut nu, till exempel med bonus–malus och det nya system ni kommer med, ändå blir så att det är vanliga löntagare som får finansiera den stora bonusen till de väldigt få människor som har råd att köpa de här dyra bilarna. Det upplever många på landet som väldigt orättvist. Alla har alltså inte råd att köpa de bilarna.

Min poäng är också att det reseavdrag Centerpartiet nu planerar för kommer att drabba väldigt många som bor på landet. Jag tror – och jag vet, för jag pratar med många som bor på landet – att man upplever att Centerpartiet har lämnat landsbygdens folk som har bil helt åt sitt öde.

Anf. 40 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Elisabeth Svantesson måste prata med andra än dem jag pratar med, och jag tror faktiskt att jag är på Sveriges landsbygd snäppet oftare än vad Elisabeth Svantesson är. Men det kan vi ta en annan gång!

Är det någon som blandar bort korten är det Elisabeth Svantesson. Det är alltså inte Sveriges löntagare som på något sätt finansierar Teslabilar, utan det här handlar om att människor som köper nya bilar som är sämre för miljön får betala en malusavgift. De pengarna går sedan till en bonus till de personer som köper nya bilar som är bättre för miljön. Det är alltså en omfördelning inom det kollektiv av människor som köper sprillans nya bilar, och jag tycker att det är en ganska rimlig omfördelning från det som är dåligt för miljön till det som är bra för miljön.

Om man tvärtom redan har en bil – om man köpte en bil för två år sedan eller köper en begagnad bil – är den stora förändringen att vi pausar överindexeringen och att det alltså *inte* blir dyrare att köra bil på landsbygden. Det får vi inget tack för från Elisabeth Svantesson, men då får man väl tacka sig själv. Bra jobbat, Centerpartiet!

(Applåder)

Anf. 41 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja säga så här: Att slänga pengar i sjön verkar vara en paradgren för Centerpartiet. Vi minns Nuon och Postnord. Vi har utförsäljningar och privatiseringar till underpris, och nu har vi RUT. Vi har också kaosprivatiseringen av Arbetsförmedlingen, som har gjort Sverige mycket sämre rustat att möta den höga arbetslösheten än vad landet annars skulle ha varit. Det verkar som att huvudpoängen är att skattebetalarna ska finansiera de privata bolagens verksamhet; det är liksom det som är grejen, inte att det skulle vara bra för de arbetslösa eller för landsbygden eller att vi skulle öka sysselsättningen.

Sedan har vi de eviga sänkningarna av arbetsgivaravgiften för unga. Hur många gånger har vi prövat det nu – en, två, tre, fyra? Är det så för en centerpartist att man måste göra något tre fyra gånger för att det ska sjunka in? Repetition är kunskapens moder, eller vad är det man brukar säga?

Magdalena Andersson sa klokt en gång att de borgerliga partierna testade sin åtgärd i två mandatperioder och fick kvitto på att den inte håller måttet. De kommer knappast att vilja återuppliva en så kostsam och ineffektiv politik, sa hon. Det var väldigt klokt sagt, måste jag säga. Statsministern har kallat åtgärden miljardsvindleri och idioti, och jag instämmer till fullo. Dagens industri skrev i veckan att det var en väldokumenterat usel reform och väldigt dyr. Jag instämmer i det också. Därför tänkte jag

fråga: Hur mycket ska de här ineffektiva och kostsamma reformerna få kosta skattebetalarna innan ni är nöjda, Emil Källström?

Prot. 2020/21:11
21 september

Anf. 42 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det är imponerande offensivt från en socialist att ställa frågan hur länge man måste testa någonting innan man inser att det är totalt misslyckat. I så gott som alla länder där man har testat socialism fullt ut har det slutat med statskupp, svält, revolutioner, brödköer och annat typiskt dåligt.

Sänkta arbetsgivaravgifter för unga har ingen av dessa effekter, utan tvärtom har det på sin höjd inneburit att det har blivit fler jobb för unga. Det har också inneburit fler jobb för andra, för de pengar från dessa skattesänkningar som inte går till att skapa fler jobb åt unga fungerar ju som en generell stimulans och innebär att också andra får jobb. Detta togs upp så sent som våren 2019 i en studie som publicerades i *The American Economic Review*. Vi tycker alltså att forskningsläget ändå pekar på att detta är en klok åtgärd – framför allt i kombination med andra saker, som utbildningssatsningar, skattesänkningar för ökade investeringar och sådant som jag nämnde.

Jag är fullt medveten om att i princip alla åsiktsyttringar på spektrumet gällande synen på ungas arbetsgivaravgifter har var sin forskningsrapport att hänvisa till, så att säga, så om vi ska vara generösa kan vi säga att forskningsläget ännu är lite oklart. Men vi tror ju på detta – som en del av en temporär krispolitik och som en del av en helhet där man också gör andra saker är det här bra och framför allt snabbt genomförbar politik. Det är ju ingen slump att Svenskt Näringsliv nu har gått fram med detta som ett av de främsta kraven, för det inriktar sig just mot de branscher som har flest anställda. Det är också de branscher som har haft det tuffast de senaste månaderna.

Det här med socialism brukar dock sällan eller aldrig leda till någonting gott, Ulla Andersson. När ska du ompröva din bild av socialismen?

Anf. 43 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag förstår att det är svårt att försvara en sådan här reform när varje jobb kostar lika mycket som fyra jobb. Det var nämligen så det blev förra gången, och inte minskade arbetslösheten bland unga heller – snarare tvärtom. Ungdomsarbetslösheten steg när den här reformen infördes, och förlängdes och förlängdes, under den borgerliga regeringen. Den har alltså varit mycket kostsam.

Jag förstår att Svenskt Näringsliv gärna vill ha reformen; det är liksom 9 miljarder direkt till bolagsägarnas fickor – till Icahandlarna eller hamburgerkedjornas ägare. Det är så det faktiskt ser ut. Detta är en väldigt kostsam, ineffektiv och dyr reform, Emil Källström. Det är bara att lyssna på vad ert samarbetsparti säger. Det är ingen som tror på det här, utan det är ni som har haft någon form av nyliberal lekstuga i statsfinanserna. Sådant har vi inte råd med, utan vi måste använda varenda krona effektivt för att pressa ned arbetslösheten. Vi kan inte bara slänga dem rakt ned i sjön på det här sättet.

(Applåder)

*Debatt med anledning
av budgetproposition-
ens avlämnande*

Anf. 44 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Vänsterpartister brukar beskriva allting de tycker är dåligt som ”nyliberalism”. Men allt som oftast är ju sådant som vänsterpartister tycker är dåligt faktiskt ganska bra, så när Ulla Andersson tycker att sänkta arbetsgivaravgifter är nyliberalt känner jag mig lite tryggare med att det nog är ganska klok politik att genomföra.

Det vi försöker uppnå genom sänkta skatter – för att öka investeringarna och öka aktiviteten i ekonomin – och även genom satsningar på utbildning är nämligen att rädda dagens ungdomsgeneration undan arbetslöshet. Det är ju en av de viktigaste saker som just nu finns i potten. Vad ska hända med dem som kommer ut på arbetsmarknaden nu, under eller strax efter coronakrisen? De förtjänar att vi jobbar på alla sätt för att de ska få ett jobb att gå till. Den här budgeten gör det, och det är väldigt bra.

Anf. 45 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Emil Källström stod här och fikade lite efter tack, så jag får väl börja med att tacka Emil Källström i allmänhet och i synnerhet för en vår då vi har kunnat samarbeta bra kring krispolitik. Detta har varit värdefullt för Sverige, så tack för det!

Jag tänkte inte plåga Emil Källström med allt i budgeten som jag vet att han ogillar, som ineffektiva byggsubventioner, kraftiga försvagningar av arbetslinjen eller någonting sådant, utan jag tänkte diskutera det som Centerpartiet har fört fram som sina flaggskepp i denna budget.

Det handlar om den sänkta arbetsgivaravgiften för unga, som har tagits upp här tidigare och som kostar 18 miljarder kronor över lite drygt två år. Den har prövats av Alliansen, och den har dömts ut av en hel del utvärderare. Visserligen har det kommit någon rapport som har varit lite mindre negativ, men då har det inte varit jobbeffekterna som man särskilt har lyft fram utan i stället en kapitalinjektion till företag som har gett vissa positiva effekter. Men det är ju en ganska lång omväg att gå via just nedsatt arbetsgivaravgift för unga för att få till stånd en sådan injektion.

En skillnad när Alliansen sänkte arbetsgivaravgiften för unga var att de unga utgjorde 21 procent av de arbetslösa – det var alltså 21 procent av de arbetslösa som träffades av reformen. I dag är det ungefär 10 procent som träffas av denna reform; de övriga 90 procenten av de arbetslösa får inte ens teoretiskt del av den här reformen.

Jag undrar om detta förändrar Emil Källströms syn på reformen. Borde man inte gå fram med kraftigare sänkningar? Jag vill ju inte ha socialism, utan jag vill ha kraftigare stimulanser för att företag ska anställa i den här krisen.

Det handlar också om att detta kommer på plats först den 1 april. Finansministern sa att det är av beredningsskäl, men det håller ju inte. Det är klart att det är möjligt att genomföra detta med retroaktivitet; det gjorde ju januaripartierna själva i våras. Då beslutade riksdagen i april om arbetsgivaravgiftssänkningar som började gälla från den 1 mars.

Detta är de två saker som jag gärna skulle vilja få svar på – varför först i april, och i vilken omfattning?

Anf. 46 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Hade det varit möjligt att få detta på plats lite tidigare hade det ju inte varit dåligt, men jag bedömer att det ändå är tillräckligt

nära för att det ska vara substantiellt och kraftfullt. Det klickar ju in i god tid före nästa sommarsäsong, då väldigt många unga kommer ut och tar sina första steg på arbetsmarknaden.

De tidigare rapporterna om och utvärderingarna av de sänkta arbetsgivaravgifterna för unga hämmas av att de genomfördes under brinnande finanskris. Det var ju väldigt svårt att få ett vettigt underlag att undersöka och att få rimliga och rättvisande resultat. När vi nu har fått en lite fylligare bild av forskningsläget tycker jag att det finns betydligt mer att gå på.

Det som Jakob säger är rätt – de mer positiva utvärderingarna pekar på en bredare palett av positiva effekter av detta. Jag tycker inte på något sätt att det är dåligt, utan jag ser tvärtom ett egenvärde i att detta både är bra för dem som anställer unga och fungerar som en generell stimulans för näringslivet. Det talar inte till reformens nackdel – snarare tvärtom.

Jag köper inte heller beskrivningen att detta skulle vara särskilt krångligt. Tvärtom är det ett ganska rakt och enkelt sätt att stimulera företagen. Det gäller alla företag som har anställda, inte bara dem som gör vinst, som på bolagsskattesidan. Detta är en bra, rak och rimlig stimulans.

Det är ju heller inte det enda som görs. Som jag nämnde är detta en del av en helhet med skattesänkningar för investeringar, olika typer av arbetsmarknadspolitiska åtgärder och en satsning på utbildning. Helheten blir väldigt bra, med ett tungt skattesänkingsben men också andra typer av insatser för att rädda dagens ungdomsgeneration från onödig arbetslöshet.

Anf. 47 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag tycker nog, även med Källströms svar, att detta inte riktigt håller utifrån de kriterier som Emil Källström själv tog upp här tidigare.

Det ska vara snabbt genomförbara åtgärder. Detta är snabbt genomförbart, men januaripartierna väljer ändå att genomföra det först den 1 april. Krisen är ju här och nu! Persistenseffekten av arbetslöshet uppstår ju på tre fyra månader. Det duger ju inte att vänta till den 1 april. Om man nu tror att det har en stor effekt på arbetslösheten gör man det med retroaktivitet, så att det gäller från och med i dag.

Det andra handlar om att det visserligen är en substantiell skattesänkning som sker men att den inte är effektiv. Det måste finnas bättre sätt, tror jag, att använda skatteinstrumentet än på någonting som faktiskt inte riktigt har fungerat.

Jag skulle vilja fråga Emil Källström: Ser inte Emil Källström en risk att ”you give skattesänkningar a bad name” med denna reform?

Anf. 48 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Kul att andra också kan vara roliga, så att jag inte behöver dra det lasset helt och hållet själv!

När det finns två kritikpunkter och den ena punkten kan sammanfattas som ”gör inte det här” medan den andra punkten är att vi borde göra det mycket snabbare är det svårt att riktigt veta vilket ben man ska stå på. Det verkar också som att Jakob Forssmed har lite svårt att avgöra vilket av kritikpåren han ska välja.

Prot. 2020/21:11
21 september

*Debatt med anledning
av budgetproposition-
ens avlämnande*

När jag ser till helheten i denna budget och alla de saker som görs – skattesänkningar för investeringar, sänkta arbetsgivaravgifter, skattesänkningar för alla våra hushåll och dessutom alla insatser som görs i termer av tidigarelagda investeringar och annat på utgiftssidan – ser jag att det blir en bra och robust återhämtningsbudget. Finns det detaljer som hade kunnat göras annorlunda? Absolut, men på det stora hela är det här någonting som kommer att gynna Sverige och som kommer att vara en bra fortsättning på ett mycket speciellt krishanteringsår. Är det bra för Sverige är jag för det.

Anf. 49 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att tacka teckentolkarna för deras viktiga arbete i debatten.

Sedan vill jag säga att jag blev så himla glad över beskedet om att besöksförbudet inom äldreomsorgen skulle upphävas. Jag ringde direkt till mamma. Hon gick direkt ned till sin väninna, och de började omgående att planera för vad som nu skulle komma. Glädjen i detta är stor. Pandemin har väl visat oss alla vad som är viktigt här i livet – att våra nära och kära får vara friska och må bra och att vi får vara med dem.

Men pandemin har också visat hur skört samhället är och hur skört det har blivit när det gemensamma har krympts i nyliberal anda, när undersköterskorna får bära äldreomsorgen på sina axlar, när sjuka har utförsäkrats och tvingats till socialkontoret och när sänkta skatter, utförsäljningar och privatiseringar har prioriterats före äldres behov och våra gemensamma behov.

I hemtjänsten har äldre kunnat ha så många som 25 olika personer under en tvåveckorsperiod, eftersom den underfinansierade äldreomsorgen är bemannad med visstidsanställda, timvikarier och deltidare – anställda som springer in och ut på en evig minutjakt och som under krisen dessutom visat sig öka smittrisen för de gamla. Detta är en äldreomsorg där de anställda inte förrän häromåret, vilket i sig säger väldigt mycket, fick rätt till arbetskläder, och då på initiativ av Vänsterpartiet.

Visst finns det ett tillskott i budgeten nu, men det kommer tyvärr inte att leda till någon större skillnad. Minutjakten kommer att fortsätta – mikrolåda in och ut och hej är den vardag som rullar vidare. Tänk er i stället en äldreomsorg där det finns tid att ta till vara de gamlas förmågor, där de får delta i aktiviteter de själva efterfrågar och där de får komma ut eller bara sitta ned i lugn och ro och ta en kopp kaffe när undersköterskan kommer från hemtjänsten.

Visst är satsningen på att utbilda fler undersköterskor bra och nödvändig, men det behövs också bättre löner och arbetsvillkor och att vi får bort visstider och delade turer. Inget av det finns i denna budget. ”Världens bästa äldreomsorg” har statsministern skanderat, men risken är att det blir ett tomt luftslott. Skattesänkningarna verkar återigen ha vunnit över välfärden och äldreomsorgen.

När den här krisen kom hade vi alldeles för få vårdanställda, för få vårdplatser och respiratorer och inga beredskapslager alls. Vårdanställda på akutsjukhusen har jobbat under stor press och under ständiga så kallade effektiviseringar, det vill säga nedskärningar. Nu har de dessutom fått göra egna visir av overheadpapper.

Vi är många som har lyft och applåderat de vårdanställdas heroiska insatser och deras krav på högre lön och bättre arbetsvillkor. Det är ju helt rimliga och välförtjänta krav. Det vi har gemensamt ska ju vara det finaste vi har. Det ska synas att det är det vi värdesätter och uppskattar. Men i budgeten fick inte vårdpersonalen det genomslag den förtjänar, inte heller förskolepersonalen som har tagit hand om barnen när föräldrarna har räddat liv på covidsjuka.

Vården fick ett tillfälligt statsbidrag – som om vårdplatsbristen, de undermåliga arbetsvillkoren och bristen på arbetskamrater var tillfälliga. Det verkar bli applåderna som får bli tacket, för nedskärningarna kommer tyvärr att fortsätta – det kan vi läsa ut av budgetpropositionen – och skattesänkningarna permanentas. Och vet ni vad? Det hänger faktiskt ihop. Skattesänkningar urholkar välfärdens långsiktiga finansiering. Och inte en krona till fick den ekonomiska eliten i samhället betala till välfärden, för deras väl och ve kommer ju alltid först. Men de anställda i välfärden kommer att få fortsätta stressa och jaga för att hinna, till priset av slutkörde kroppar.

Men direktören som i år fick en skattesänkning med 2 ½ miljon kommer nu att kunna luta sig tillbaka i fåtöljen, medan det skattesubventionerade hembiträdet kör med dammsugaren och försiktigt ber honom lyfta på fötterna så att hon kommer åt. Han sitter där och njuter av att han nu också ska få bidrag till att ha någon som tvättar åt honom eller drar runt hans möbler i den gigantiska våningen när han vill möblera om. Ett bidragstak hade varit något för välbeställda direktörer och den ekonomiska eliten. Men det verkar numera vara lika orimligt för socialdemokrater som för moderater.

Herr talman! Kaosprivatiseringarna av Arbetsförmedlingen är ännu ett exempel på de nyliberala idéer som fått styra och som fått stora konsekvenser för de arbetslösa. Orter på landsbygden, hårt drabbade av arbetslösheten, står nu utan lokalt kontor. Och de anställda på förmedlingen, som är alltför få för den arbetsbörda de har, ska förutom sina ordinarie arbetsuppgifter lära upp nya privata företag som de tvingats anlita, för oavsett om de här företagen är bättre på insatserna eller inte ska det privatiseras. Det är liksom det som är själva syftet. Bolagen ska försörjas av skattebetalarna. Priset betalas ju främst av dem som står långt ifrån arbetsmarknaden, det vill säga människor med kort utbildning och människor med funktionsnedsättning. Men Centerpartiet är väldigt nöjt, och Liberalerna låter de funktionsnedsatta betala priset.

Sverige ska tydligen vara ett skatteparadis för de rika. Sverige är unikt, för det finns inget annat modernt land som inte har arvs-, gåvo- eller förmögenhetsskatt. Vi har dessutom låg bolagsskatt och orimligt låga skatter för Icahandlare, jurister och riskkapitalister, som betalar en betydligt mindre andel av sin inkomst i skatt än vad undersköterskan och affärsbiträdet gör. Inget annat land än Sverige har heller en fastighetsskatt som inte gör skillnad på en jättelik 20-rumsvilla på Djursholm och en liten träkåk i Bollnäs. Det är lika vansinnigt som det låter och ökar ojämlikheten i vårt land. Sverige har numera, tyvärr, det minst omfördelande skattesystemet bland EU:s 15 kärnländer.

Medan Sverige har blivit ett skatteparadis för rika växer 100 000 barn upp i fattigdom, i familjer där en ny vinterjacka är en lyx och där ett eget rum är en ouppnåelig dröm. Vi har dessutom bostadsbrist och stor trångboddhet bland många barnfamiljer. Då ger regeringen och dess nya borgerliga samarbetspartner arbetsföra människor med höga inkomster skatterabatt, för att dessa proppmätta inte orkar städa sina egna hem och för den politiska ambitionen att alltid sätta de bäst ställda i första rummet. Men vi borde ju ha lärt oss för länge sedan att smulorna från de rikas smörgåsbord inte är gott nog åt det svenska folket.

Herr talman! Klimatförändringarna utgör ett hot mot oss alla, mest mot de allra fattigaste länderna och människorna som lever där. Vi i den rika världen har levt våra liv på ett sätt som har gjort att vi har satt hela planeten i en djup hotande kris. Därför demonstrerar unga, med rätta, runt om i hela världen.

Trots alla varningssignaler verkar det finnas partier som inte tar miljö- och klimathotet på allvar. Här finns det de som slåss för att vi ska fortsätta som förr – inget mindre bilåkande, Preem ska självklart få tillstånd att släppa ut mer, skattesubventioner till det fossila ska det vara och vi ska ha ett litet kärnkraftverk i varje liten by.

I den här budgeten finns det många välkomna gröna reformer: borttaga fossilsubventioner, stöd till biogas och våtmarker, gröna kreditgarantier och ökat järnvägsunderhåll. Men tänk vad en stor, omfattande och grön investeringsplan hade kunnat göra för hållbarhet, klimat och jobb. Stora bostadsinvesteringar i energieffektiva hyresrätter, i äldreboenden och i skolor, upprustningsprogram för miljonprogrammen, utbyggnad av solceller och vindkraft på offentliga byggnader, ny elkabel till Gotland, färdigbyggande av Norrbottenbanan, upprustning av Inlandsbanan, stora satsningar på kollektivtrafik, sjöfart med mera hade gjort verklig skillnad, för när en större andel av ekonomin går till gemensamma investeringar i stället för till de rikas lyxkonsumtion minskar utsläppen, och stödet för omställningen ökar.

Vi i Vänsterpartiet vill att Sverige återigen ska bli världens mest jämlika land, för vi vet att ekonomisk jämlikhet är bra för ett lands utveckling. I jämlika samhällen är hälsan bättre, tryggheten större och den ekonomiska tillväxten högre. Där påverkas även skolresultat och kreativitet positivt, och jämställdheten mellan kvinnor och män har kommit längre. Så vad väntar vi på?

(Applåder)

Anf. 50 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Vi kommer från en vår och sommar som har satt mänskligheten på stora prov. Både Sverige och världen har utsatts för någonting som vi inte har sett tidigare. Det har varit en tuff tid som vi behövt gå igenom, särskilt för de personer som har drabbats av ohälsa, som har förlorat någon anhörig i pandemin eller som har kämpat för sina livsverk, för sina anställda, för sina arbetsplatser och för sina verksamheter för att få tillvaron att fungera så bra som över huvud taget är möjligt.

Regeringen har gjort en del goda insatser under våren. Jag är glad för att vi har kunnat samarbeta i Sveriges riksdag om att få på plats krisstöd som har räddat jobb och arbetsplatser som människor älskat och som har varit väldigt viktiga för dem.

Nu ljusnar det på sina håll, men läget i Sverige och världen är fortfarande mycket svårt och vanskligt. Även om det har förbättrats finns det stora risker i dagens situation. Den kanske största är att arbetslösheten biter sig fast på historiskt höga nivåer, och det vet vi för med sig mycket stora problem i form av ohälsa och utanförskap. Det kan spå på andra sociala problem när arbetslösheten sprider sig, och det kan bidra till ensamhet och isolering för ytterligare personer i vårt land.

Detta ska läggas till de problem som var mycket tydliga när vi gick in i den här krisen. Vi har vårdköer till vilka vi nu lägger en vårdskuld och en äldreomsorg som inte hade rätt förutsättningar att bedriva verksamhet, vilket drabbade både dem som jobbade i äldreomsorgen och inte minst också dem som fick omsorg av äldreomsorgen. Vi har en brottslighet som har eskalerat under många år. Inte minst rån mot barn och dödligt våld har ökat mycket kraftigt. Vi har ett civilsamhälle som har sträckt ut en hand i den här krisen men som självt har drabbats mycket hårt av ekonomiska problem.

Vi ser nu en hög arbetslöshet, ett bnp-fall som ska återtas, låga investeringar och låg produktivitet. Nu måste vi ta Sverige genom den ekonomiska krisen med investeringar – både offentliga och privata – och med jobbreformer, så att arbetslösheten inte tillåts bita sig fast.

Som jag sa inledningsvis gjorde regeringen en del bra saker under våren: borttaget sjuklöneansvar, ökade kreditmöjligheter, ett omsättningsstöd – visserligen fick man släpas till den positionen – som räddade många företag och ett permitteringsstöd som var väldigt värdefullt för många anställda.

Jag har dock i den här kammaren flera gånger tagit upp vad jag tycker är stötande, nämligen att man samtidigt som man lade fram lagstiftningen om ett permitteringsstöd också införde en regel som tvingar företag att säga upp tillfälligt anställd personal för att kunna få stöd för sin fast anställda personal. 83 500 företag har fått frågan när de sökt om statligt stöd i krisen: Har ni sagt upp tillräckligt många? Har ni inte gjort det blir det nej på er ansökan.

Det här går rakt emot internationell kriserfarenhet och rakt emot de utredningar som gjordes när permitteringsstödet lades fast i svensk lagstiftning. Jag tycker att detta är förbluffande och någonting som faktiskt har försvårat och försvagat ställningen för dem som hade den svagaste förankringen på arbetsmarknaden. Jag tycker som sagt att detta är stötande.

Nu måste vi få på plats reformer som vänder den här utvecklingen och ser till att bryta med arbetslösheten. Jag ser inte riktigt de reformerna i den här budgeten. Det finns nedsatta arbetsgivaravgifter för unga. De kommer på plats i april. Det finns ett jobbskatteavdrag som förväntas leda till ökad sökaktivitet och till att det lönar sig bättre att arbeta. Utbetalningen av jobbskatteavdraget kommer till midsommar 2022, så det prickar varken att vara ett kraftfullt incitament för arbete eller att stimulera konjunkturen.

Så här ser det ut på område efter område. Detta är inte tillräckligt genomarbetat. Det finns inte tillräckligt kraftfulla reformer för att varenda arbetsgivare i det här landet ska säga: Från och med nu finns det ett kraftfullt stöd som gör att jag vill anställa någon ytterligare i min verksamhet.

Det är bra med tydliga tillskott till kommuner och regioner och till välfärdsverksamheterna i det här läget. Det hade förstärkt krisen om det inte hade skett, så att kommuner och regioner hade tvingats säga upp personal. Men det krävs också ledarskap. Det krävs att man har en plan för hur man ska klara den vårdskuld som nu har byggts upp. Varför ska vi tro att regeringen klarar detta, när man inte klarade vårdköerna efter att man tillträdde 2014? Tvärtom tilläts de fördubblas gällande förstabesök hos specialister.

Herr talman! Jag gillar kompromisser. Jag tycker att de normalt sett och ofta för politiken framåt. Men jag tycker att man har misslyckats med kompromisserna här. Det har i den meningen blivit en kompromisslös budget. Man har inte gjort varandras förslag bättre. Man har snarare låtit dem passera, och så har man delat upp budgeten mellan sig. Alla har kunnat stå på sina egna pressträffar och stoltsera med sina egna favoritreformer. Ingen har riktigt tagit ansvar för helheten. Därmed har mycket av ineffektiv politik återuppstått: byggsubventioner, ungdomsrabatt, gröna jobb och ett klimatkliv som tidigare dömts ut som ineffektivt. Det är mångmiljardbelopp det handlar om. Hade budgeten varit mindre hade de här satsningarna skärsåddats mycket tuffare.

När man är i regeringsställning ligger det ett särskilt ansvar på Finansdepartementet att försöka göra även den politik som man inte själv jublar åt så bra som möjligt. Ska man nu göra ett jobbskatteavdrag är det väl bättre att det kommer på plats den 1 januari, så att man får en konjunkturstimulerande effekt och så att det kommer drivkrafter till arbete direkt, i stället för att man säger till Finansdepartementet: Det här prioriterar vi inte så högt – vi får genomföra det när det går; oj, det gick visst inte att betala ut det förrän 2022. Jag tycker att man har ett ansvar att göra även det som man själv inte gillar så bra det över huvud taget går.

Som sagt, herr talman: Jag saknar en tydlig plan för vården. Jag saknar också de riktigt kraftfulla jobbreformerna. Det är bra med de offentliga investeringar som nu görs och att det finns drivkrafter till mer av privata investeringar, men det kommer inte att räcka när man samtidigt försvagar arbetslinjen. Risken är att arbetslösheten kommer att bita sig fast.

Inte minst är det så att ingen har tagit ansvar för helheten. Ingen har tagit ansvar för att alla de rättsvårdande myndigheterna ska kunna fungera och göra det som de kan för att bekämpa den allvarliga brottsligheten. Med de små tillskott som kommer till Åklagarmyndigheten finns det risk att de behöver säga upp åklagare under de kommande åren snarare än att göra det som de har planerat, nämligen att utöka sin verksamhet för att hålla jämna steg med polisutbyggnaden och för att kunna leda alla de förundersökningar vi vill se. Det är samma sak med domstolarna, som också får ett mycket litet tillskott. Någon måste ta ansvar för att helheten fungerar, att det fungerar med brottsbekämpningen, att det finns en plan för vårdskulden och inte bara mer pengar och att det finns ett långsiktigt engagemang för att få äldreomsorgen att fungera långt bättre.

Det är inte fel med de resurstillskott som nu kommer till äldreomsorgen. Jag tycker att de är mycket välkomna, och det är bra att de sker uthålligt och permanent. Men jag tycker att det finns skäl att påminna om att man för drygt ett år sedan, i januaripartiernas första överenskommelse, strök bort resurser till välfärden och äldreomsorgen. Man strök bort hela satsningen på ökad gemenskap och ökat socialt innehåll i äldreomsorgen. Man strök även bort hela satsningen på en god personalkontinuitet. Den

bör inte genomföras, som det stod i propositionen. Man ersatte inte detta med något annat – inte höjda generella stöd, inte några andra insatser för äldreomsorgen – utan bara strök det. Det var bara drygt ett år sedan.

Herr talman! Vad behövs nu? Jo, nu behövs det snabba, breda men ändå träffsäkra åtgärder för att mota och möta den höga arbetslösheten, så att den inte biter sig fast. Det behövs åtgärder för att tidigarelägga anställningar och få varje arbetsgivare att fundera ”kan jag anställa någon i dag” för att vi inte ska få de här effekterna när arbetslösheten biter sig fast. Det behövs mer reformer för investeringar i näringslivet, så att produktiviteten kan återkomma. Till vården behövs det inte bara resurser, utan även en ökad styrning och ett ökat nationellt ledarskap. Vi behöver fokusera på äldreomsorgens brister långsiktigt, klara personalens situation och klara omsorgstagarnas situation, så att den blir bättre. Man ska kunna möta varandra, se varandra i ögonen och bygga relationer i den viktiga verksamheten. Vi måste också klara brotten. De brottsbekämpande myndigheterna måste få tillräckliga verktyg och redskap för att klara sin verksamhet.

Om två veckor lägger Kristdemokraterna sitt budgetförslag på riksdagens bord. Då kommer vi att möta de här utmaningarna.
(Applåder)

Anf. 51 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Kristdemokraterna var en gång ett parti som vi i Miljöpartiet delade många värderingar med. Det var inte länge sedan vi stod sida vid sida i kampen för ett mer medmänniskt samhälle och för solidaritet med utsatta människor. År 2005 slet vi tillsammans för en flyktingamnesti. Vi har i många debatter där liv blivit till siffror påmint om människovärdet. Vi har stått upp för att Sverige ska göra allt vi kan för att skapa bättre förutsättningar för människor runt om i världen.

Men den här delen av kristdemokratin verkar ha försvunnit eller åtminstone gått i dvala. När Ebba Busch för några veckor sedan lanserade partiets senaste biståndsförslag bekräftades den bilden alltför väl. Idén om att Sverige ska använda 1,8 miljarder av våra biståndspengar till att bygga fängelser där människor som har begått brott i Sverige ska placeras är befängd. Svenskt bistånd ska gå till att stärka utvecklingen i fattiga länder, hjälpa människor i nöd, bekämpa fattigdom och stärka demokrati och mänskliga rättigheter i världen.

Jag vill också peka på okänsligheten i att lägga fram det här förslaget just nu. Pandemin slår hårt mot världens fattiga. Allt fler rapporter pekar på att utvecklingen för världens fattiga är alarmerande. Flera års framsteg håller på att gå om intet. Ser inte Jakob Forssmed att detta förslag urholkar integriteten i svensk biståndspolitik? Menar Jakob Forssmed att behovet av att bekämpa fattigdom har minskat det senaste året?

Anf. 52 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Tack, Karolina Skog, för frågan!

Jag ser precis som Karolina Skog ett stort behov av att göra insatser i världen. Fattigdomen riskerar att återkomma i många länder där den har trängts tillbaka under lång tid. Det har skett delvis tack vare bistånd, delvis tack vare handel och öppenhet. De riskeras i en pandemi när länder stänger gränser, när människor inte längre kan få avsättning för sina produkter och när investeringar uteblir i länder.

Det finns många som varnar för detta. Jag har läst flera rapporter både i våras och nu som säger att hunger kan komma tillbaka på ett sätt som vi inte har sett tidigare och att fattigdom kan återuppträda. Det vi trodde var bortträngt kan komma tillbaka som en effekt av pandemin.

Vi har också sett att många länder har minskat sina biståndsnivåer rätt rejält under de senaste åren. Jag är inte en av dem som pläderar för att man ska göra det. Vi ska fortfarande ha ett högt och generöst bistånd. Vi i Sverige har råd med det. Det är en uppfattning som också Kristdemokraterna har att Sverige bör avsätta 1 procent av bni i bistånd.

Vad gäller det specifika utspelet tror jag att man får skilja på två saker. Det första handlar om att stödja länder att förbättra sitt rättssystem. Institutionsbyggande gör att man klarar den typen av saker. Det är någonting som Sverige redan gör vad jag förstår bland annat i Kenya. Där bidrar vi till att förbättra rättssystemet och också fängelser.

Sedan fanns det en annan del som handlar om att Kriminalvården ska tillföras resurser för att lösa platsbrist i Sverige och då också kunna köpa fängelser utomlands i olika länder där det kan vara lämpligt. Ibland kan det vara lämpligt i medborgares hemländer som de ändå ska utvisas till längre fram. Men då gäller det förstås att de fängelserna håller en tillräckligt bra kvalitet.

Anf. 53 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Bland annat Bill Gates har lyft fram svensk biståndspolitik som ett föredöme just under pandemin, detta eftersom vi har klarat att hålla i och upprätthålla nivån.

Under pandemin har fattigare blivit fattigare. Vaccintäckningen har minskat kraftfullt. Många barn har förlorat rätten att gå i skola. Att då använda biståndet som ett inrikespolitiskt slagtrå är otroligt cyniskt.

Jag ska ge Jakob Forssmed en möjlighet att kanske reda ut ett missförstånd. Har vi missförstått allt? Är inte förslaget att vi ska använda svenska biståndspengar till det nya förslaget att finansiera fängelser? Är det ett missförstånd? I så fall finns det möjlighet att reda ut det nu.

Anf. 54 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag förklarade förslaget här i talarstolen alldeles nyss. Jag kommer inte att göra det igen.

Däremot säger jag gärna till Karolina Skog igen att vi ska ha ett högt och effektivt bistånd. Vi ska leva upp till OECD-Dacs kriterier för vad som är bistånd. Det ska just gå till att stärka kapaciteten i mottagarländerna att bekämpa fattigdom. Det är biståndets centrala uppgift.

Jag minns för något år sedan när Karolina Skog helt utan redovisning i kammaren drog ned på biståndet med många hundra miljoner kronor. Det fanns inte ens ett underlag för att man gjorde detta. På vilket sätt man hade kommit fram till den neddragningen gick inte för riksdagen att se.

Jag tror att många har skäl att fundera över hur de agerade i biståndspolitik och också Karolina Skog.

Anf. 55 MATS PERSSON (L):

Fru talman, ledamöter och åhörare! Det har varit en allvarsam vår där svensk politik har visat sig från sin allra bästa sida. Vi har gemensamt åtta partier i riksdagen samarbetat för att se till att sjukvården fungerar, se till

att undvika så många konkurser som bara är möjligt och se till att massarbetslösheten inte slår rot.

När vi nu går in i hösten är vardagen för många människor lite mer tillbaka. En del som var permitterade i våras har nu gått tillbaka till jobbet. En del som jobbade hemma under våren har nu börjat komma tillbaka till arbetsplatsen lite smått i varje fall. Våra äldre kan nu få besök på äldrehemmen. Den som nyligen gick i pension kan äntligen förhoppningsvis få träffa sina barnbarn. Vardagen börjar återkomma om än väldigt långsamt.

Samtidigt är det oro i vår omvärld när det gäller både smittspridning och den ekonomiska utvecklingen. Det innebär att arbetslösheten riskerar att bli väldigt hög också i Sverige. För ett litet exportberoende land som Sverige är naturligtvis det som händer i Sverige viktigt. Men det är minst lika viktigt för ekonomin vad som händer i andra länder.

Fru talman! Den här budgeten prioriterar välfärden. Det handlar om mer pengar till generella statsbidrag till kommuner och regioner. Det innebär att kommuner och regioner inte behöver säga upp medarbetare, och det innebär också att välfärden kan fungera bättre.

Det handlar om riktade satsningar till äldreomsorgen. De ser nu till att den som jobbar i äldreomsorgen kan det svenska språket, vilket har varit en stor brist tidigare, och ser till att höja kompetensen i äldreomsorgen.

Det sker satsningar på LSS. Det är inte så mycket som Liberalerna hade önskat. Men det är ett första steg i rätt riktning när det gäller att förbättra assistansen i Sverige för den som har behov av stöd från samhället. Den som är i allra störst behov av stöd från samhället får nu lite bättre stöd genom den här budgeten. Det är inte fullt det Liberalerna hade velat. Men det är ändå ett steg i rätt riktning.

Fru talman! Jag har under våren och hösten och så sent som i debatten här i dag hört en retorik som försöker sätta upp en stor konflikt mellan å ena sidan välfärd, å andra sidan en satsning på småföretag och företag. Jag tycker att den här våren och hösten visar hur vårt samhälle fungerar. Allting hänger ihop, och vi är alla beroende av varandra.

Om arbetslösheten stiger, företag går i konkurs och småföretagen säger upp den anställde som de har haft sedan länge, kommer det långsamt att innebära att pengarna till välfärden försvinner därför att antalet skattebetalare blir färre. Det vi behöver i Sverige är inte högre skatter. Vi behöver fler skattebetalare. Det är så vi finansierar vår gemensamma välfärd.

Vi har under våren kunnat konstatera att människor har påstått att företagen borde ha lite högre marginaler. Vi har haft politiker som säger att det är dags att företagen ska betala tillbaka. Vi ska inte kasta pengar i sjön till företagen.

Det är som att företagare inte är skattebetalare som alla andra människor, som att företagare inte har varit med och byggt upp det här landet och som att företagare inte har betalat väldigt mycket skatt för att också ha rätt att få stöd mitt under krisen precis som löntagare och många andra får stöd mitt under krisen.

Det finns ingen tävling i att säga att företagare är viktigare än välfärd eller att välfärd är viktigare än företagare. Båda sakerna behövs för att vårt välfärdssamhälle ska kunna vara intakt och vi ska kunna utveckla vår gemensamma välfärd.

Prot. 2020/21:11
21 september

*Debatt med anledning
av budgetproposition-
ens avlämnande*

Fru talman! Därför är den här budgeten väldigt viktig. Den innehåller åtgärder på kort sikt som man ändå får beteckna som krisåtgärder. Men den innehåller också långsiktiga reformer som gör att jobben kan växa till.

Vi inför lägre arbetsgivaravgift för småföretag för den som anställer en eller två anställda. Steget är ofta väldigt stort att göra det. Man har sitt eget företag och är sig själv nog när det gäller att få lönen att räcka till. Man får fler och fler kunder och skulle vilja låta sitt småföretag växa. Men steget att anställa en första eller andra medarbetare är väldigt stort. Det underlättas genom att arbetsgivaravgiften kraftigt sänks för småföretagen. Företagen är jobbskaparna i det svenska samhället.

Arbetsgivaravgiften sänks för den som anställer unga människor upp till 23 år. Det är viktigt inte minst i detta läge när vi ser att ungdomsarbetslösheten ökar. Vi ser att många av de branscher som nu drabbas eller påverkas av myndigheternas rekommendationer – handel, hotell och restaurang – är branscher som anställer väldigt många unga människor. Där ges det nu en injektion i termer av en sänkt arbetsgivaravgift.

Det införs ett jobbskatteavdrag som innebär att arbetslinjen gäller. Det lönar sig bättre att arbeta jämfört med att leva på bidrag.

Fru talman! Samtidigt som vi har coronakrisen är det inte så att de samhällsproblem som Sverige hade före krisen har försvunnit bara för att krisen är här. Det är tvärtom i vissa fall. De förstärks.

Det ger bidragsberoende, som vi ser i vissa grupper i utsatta områden där det är alldeles för många som inte jobbar och där barn inte ser kopplingen mellan att mamma och pappa jobbar och att det finns mat på bordet på kvällen. Denna koppling finns inte där. Tendensen förstärks snarare nu efter krisen jämfört med hur det var före krisen. De problem vi hade före krisen blir alltså tydligare nu efter krisen.

Det gäller de problem vi har i skolan där barnen lär sig för lite och där det är stökigt i klassrummen. Barn som vill lära sig saker i klassrummet bromsas därför att andra elever är för stökiga och hela tiden stör lektionerna och gör att man inte kan lära sig någonting.

Det gäller de tendenser vi ser till växande skillnader i resultat för barn och i hur mycket man lär sig i skolan beroende på vilken skola man går i. Det gäller skillnaderna mellan dem som kommer hem till ett hem där mamma och pappa hjälper till med läxan och den som kommer hem till ett hem där mamma och pappa inte har förutsättningarna att göra det. Denna skillnad växer när klyftorna i resultat i skolan växer.

Den utveckling vi har sett i våra utsatta förorter fortsätter, och den integrationsskuld som Sverige redan har skapat och som har växt sig stark under många år riskerar att bara bli större och större. I denna skuld ligger också att det är i dessa miljöer som extremism – religiös och för den delen också politisk extremism – och kriminalitet växer sig starka.

Vi ser hur hedersförtryck, klankriminalitet och kriminella gäng gör att tryggheten i samhället som helhet, men särskilt i utsatta områden, är alldeles för liten. Människor känner sig otrygga, och människor känner inte att den grundläggande tryggheten i samhället finns där. Det är farligt.

Fru talman! Vi gör många insatser i den här budgeten för att bryta utvecklingen i de utsatta områdena. Det handlar om särskilda insatser för att lära sig språket redan i förskolan, det handlar om fler poliser och det handlar om en variant på en nationell folkräkning som innebär att vi får större kunskap om vilka människor som finns i Sverige och därmed också kan

undvika trångboddhet, vilket är ett stort problem. Det handlar om en arsenal av åtgärder där vi tar första steget för att bryta den oroliga utveckling vi har i våra utsatta områden.

Fru talman! Den här budgeten innehåller också satsningar för att långsiktigt förbättra och modernisera svensk ekonomi. Det är viktigt att i en kris inte bara lösa den akuta kris som är här och nu utan att också försöka möta de problem vi ser vänta bakom krisen.

Det handlar om klimatet – att svensk ekonomi och det svenska samhället ska ställas om och bli mer klimatvänligt. Det handlar om att satsa på forskning så att vi som land inte konkurrerar med låga löner utan genom att uppfinna och komma på nya produkter och tjänster som vi säljer över hela jordklotet. Det är det som gör att Sverige blir ett starkare land.

Det handlar om att våra företag ska våga investera – att vi sänker bolagsskatten så att fler företag vågar investera både i fysiska maskiner och i anställda med hög kompetens och hög utveckling. Vi förbättrar expertskatten, och FoU-avdraget byggs ut. Steg efter steg tas för att se till att vi också långsiktigt bygger den svenska ekonomin starkare.

Fru talman! Från Liberalernas sida har det varit viktigt att i budgeten stå upp för arbetslinjen, för skolan, för att ta itu med integrationsskulden och för att sätta klimatet högt upp på agendan.

I den här budgeten tar vi första stegen för att göra Sverige till ett bättre land. Allting är inte perfekt; det är det inget som är i en budget. Men det tas viktiga första steg för att göra Sverige till ett modernare land och för att göra vårt samhälle tryggare och bättre. Det är så vi tar ansvar för Sverige i en tuff tid.

Anf. 56 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! En regerings allra viktigaste uppgift är att se till att medborgarna, de som bor i landet, är trygga. De ska vara trygga vad gäller yttre hot och tryck men också vad gäller inre säkerhet.

Den här regeringen har misslyckats med denna uppgift. De senaste åren har utvecklingen verkligen gått åt fel håll. Det är förnedringsrån, döds-skjutningar, våldtäkter och tortyr på en kyrkogård – listan kan göras lång. De saker som har hänt är obehagliga och fruktansvärda för dem som har drabbats.

Liberalerna har valt att stödja en regering som misslyckas med allt detta. Ni håller den under armarna, Mats Persson. Det är ert val, och det avgör ni själva. Men det jag förväntar mig av Liberalerna i ett sådant läge är ändå att när man förhandlar om 105 miljarder kronor ser man också till att delar av rättsväsendet får de medel som de behöver.

Vi vet till exempel att bland åklagarna är det en otroligt tuff situation just nu. Arbetsbelastningen är väldigt hög. En del tänker sluta för att de helt enkelt inte orkar med sina uppgifter. Samtidigt är resurserna för knappa för att man ska kunna anställa fler. Det är en mycket, mycket tuff situation.

Jag ställer mig frågan: Hur kunde det bli så här? Varför har inte Liberalerna tagit fajten för mer resurser till Åklagarmyndigheten? Varför rättar man inte till det fel som ni påbörjade redan förra året?

Prot. 2020/21:11
21 september

*Debatt med anledning
av budgetproposition-
ens avlämnande*

Anf. 57 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Tack, Elisabeth Svantesson, för det engagemang du visar för dessa frågor! Jag vill börja med att säga att jag välkomnar engagemanget och ser fram emot att Liberalerna och Moderaterna kan samarbeta mer i rättspolitik.

Vi har gjort det, och vi gör det. Vi driver gemensamt på för att det ska komma till hårdare straff i Sverige. Vid flera tillfällen har vi kunnat bilda en majoritet i riksdagen som har gjort att regeringen har återkommit med förslag om hårdare straff och bättre befogenheter för rättsväsendet.

Det tror jag är väldigt viktigt, och jag tycker ibland att det är nästan provocerande att se hur långt efter Sverige ligger när det gäller polisens och rättsväsendets möjligheter att komma åt brottsligheten. Jag tycker att det finns mycket att lära av inte minst vårt grannland Danmark när det kommer till detta.

Jag ser därför fram emot att samarbeta mer med Moderaterna, och för den delen med alla andra partier, när det gäller att få till hårdare straff och ge mer befogenheter till rättsväsendet.

När det gäller pengarna innehåller budgeten rejäla satsningar på rättsväsendet; något annat kan man inte säga. Det är mer pengar till polisen, och det är egentligen mer pengar till alla myndigheter som finns inom de rättsvårdande myndigheterna. Det tror jag är viktigt.

Från Liberalernas sida har vi inte minst tyckt att det har varit viktigt att se till att man tidigt gör insatser för att undvika att de kriminella gängen drar till sig barn och unga och drar in dem i kriminalitet. Det tillförs nu pengar till kommunerna, som ska kunna använda dem till att LVU-placera fler barn. Kommunerna får nu ekonomiska muskler att göra detta, och det tror jag är en viktig insats för att se till att förebygga att barn helt enkelt hamnar i gängkriminellas händer.

Budgeten innehåller stora satsningar på rättsväsendet. Vi kommer att behöva återkomma längre fram, för det här är en uppgift som det kommer att ta många år att lösa. Men vi tar ett första steg i denna budget.

Anf. 58 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Men de pengar till åklagarna som skulle behövas finns alltså inte i den här budgeten. Det var det som var min fråga.

Det är bra att vi tillsammans kan pressa regeringen och ta fram en bättre rättspolitik. Dessvärre går det alldeles för långsamt från regeringens sida även när vi ställer stora krav på den. Det spelar roll vem som regerar, om man säger så.

I det här fallet är det ändå så att av dessa 105 miljarder har inte Åklagarmyndigheten fått de resurstillskott som de skulle behöva, och de har verkligen ropat efter mer pengar. Vi måste på allvar se till att människor åtalas. Polisen gör sitt jobb. Sedan måste åklagarna kunna göra sitt jobb, och sedan måste Kriminalvården ha resurser. Det måste finnas platser så att det inte blir som i de olika exempel det nu har varit tal om, där brottmålen är försenade och dömda människor är ute på gatorna och begår nya brott.

Åklagarmyndigheten behöver mer pengar. Det var en väldigt specifik fråga, och jag önskar ett specifikt svar.

Anf. 59 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Vi gör bedömningen att de pengar som finns i budgeten är tillräckligt för rättsväsendet. Den bedömningen gör vi här och nu.

Men om det skulle visa sig längre fram – senare under hösten eller nästa år – att det behöver skjutas till mer pengar till rättsväsendet tror jag att det finns åtta partier i Sveriges riksdag som är beredda att göra det i detta läge. Men den bedömning som görs här och nu är att det skjuts till mycket pengar till rättsväsendet och att det möter de behov som finns.

Men det här behöver vi gemensamt, alla partier i den här kammaren, ta ansvar för och följa noga. Om det skulle visa sig längre fram att det behövs mer pengar tvekar inte Liberalerna att se till att det då kommer mer pengar.

Anf. 60 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Mats Persson säger att den här budgeten är ett första steg till att göra Sverige bättre. Man kan ju lugnt säga att den förra budgeten inte gjorde Sverige bättre. Då var det 6 miljarder i skattesänkningar till de mest välbeställda i samhället och 600 miljoner till äldreomsorgen. Det var inte mycket som blev bättre med det, om jag säger så, snarare tvärtom.

Liberalerna var en gång ett socialliberalt parti som vurmade för bildning. Numera verkar de vara ett nyliberalt parti som vurmär för skolbolagens ägare. Liberalernas skolpolitik har byggt ett skolsystem som inget annat land i världen vill ha. Det systemet har fått stora konsekvenser för hela samhällsutvecklingen. Segregerade skolor, betygsinflation, selektering av elever, extremister som skolägare, skattepengar som används till att göda skolbolagens ägare och direktörer, skolor som ses som affärshemligheter där vi numera bara får reda på vilka adresser de finns på, skattepengar som används till att bygga skolor i diktaturer – det finns en hel del att förfasas över i detta skolsystem.

Det gör också Liberalerna själva ibland. Till exempel har Liberalerna varit upprörda, med rätta, över att extremister får bedriva skolverksamhet och få betalt för det av skattebetalarna, trots att det är en effekt av det skolsystem de själva har byggt upp. Däremot hör jag aldrig någon liberal förfasa sig över alla pengar som plockas ut ur skolan som skulle ha gått till elevernas undervisning eller till lärarnas löner.

Jag tänkte höra hur Mats Persson ser på detta. Nu ska man lägga in mer pengar till skolan. Då är det stor risk att en del av de pengarna kommer att gå till schejker i Kuwait, eftersom de är delägare i Engelska Skolan, till skolbyggen i Saudiarabien eller Mellanöstern, som Kunskapsskolan håller på med, eller till nya skolor i Spanien, som Engelska Skolan håller på med. Hur ser Mats Persson på det här? Är det ett problem, eller är det så här det ska vara?

Anf. 61 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Ulla Andersson tycker verkligen inte om Engelska Skolan. Väldigt många elever och föräldrar tycker väldigt mycket om Engelska Skolan. Den betyder för många att komma till en skola där det är ordning och reda. Den betyder för många att komma till en skola där man fokuserar på att lära sig saker och ting. Den betyder för många elever och föräldrar att man känner en trygghet i skolmiljön eftersom det finns tydliga regler som alla förhåller sig till.

Nu tog jag Engelska Skolan som exempel. Det finns många andra friskolor som är lika populära och som uppfyller precis samma kriterier som Engelska Skolan, så låt oss inte göra detta till en debatt om en enskild friskolekoncern.

Jag tror att det är bra att människor själva, föräldrar och elever gemensamt, kan välja vilken skola de ska gå i. Jag tror att det är dåligt att man bara har ett alternativ. Jag tror att det är dåligt när den lokala byskolan ska läggas ned och föräldrarna inte kan starta ett kooperativ eller en verksamhet som ersätter den. Jag tror att man ska använda sig av den kraft som finns i att människor får välja sin skola själva.

Betyder då det att skattebetalarnas pengar ska gå till skolor som lär ut motsatsen till evolutionsteorin? Nej. Betyder det att religiös extremism och skolor som uppmuntrar till det ska få skattepengar? Nej. Betyder det att man inte ska ha insyn och inte kunna ha tillgång till statistik som finns på friskolor eller offentliga skolor? Nej.

Jag förstår att detta är svårt för Ulla Andersson, men allting i samhället är inte svart eller vitt. Det finns inte en ond företagare här och en snäll vänsterpartist som ger pengar där. Det finns en gråskala någonstans mitt-emellan.

Jag tror att vi ska värna om det system vi har, där barn och föräldrar får välja skola själva. Men vi ska se till att styra upp de avarter som finns och som innebär att till exempel religiös extremism kan frodas.

Anf. 62 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Visst kan elever och föräldrar välja skola, men det kan de ju göra även utan att ägarna ska behöva berika sig i den utsträckning de nu gör – eller hur? Det kan ändå inte vara själva vinsten som ska vara syftet med skolverksamheten.

Jag märker att Mats Persson inte svarar på min fråga. Är det rimligt att vi betalar skattepengar till schejker i Kuwait som är delägare i de privatiserade skolorna, eller att våra skattepengar går till att bygga skolor i diktaturer som Saudiarabien eller andra länder i Mellanöstern? Jag kan inte tycka det. Jag tycker att skattepengar vi betalar till barns undervisning här i Sverige också ska gå till barns undervisning här i Sverige. Det kan inte vara rimligt på någon enda punkt att det inte är så.

Anf. 63 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Ibland tror jag att Ulla Andersson och jag lever på två helt olika planeter. När man skjuter till pengar till skolan i min värld betyder det att skolan kan betala ut löner till lärarna, utveckla verksamheten och se till att fler människor kan söka till de här väldigt populära och attraktiva friskolorna som många barn och elever vill söka till. Det betyder att svensk skola blir bättre.

Det är svårt att hävda att till exempel Engelska Skolan på ett systematiskt sätt har bidragit till att försämra skolresultaten i den svenska skolan. Jag tror att de flesta människor uppfattar att det är precis tvärtom. Det är ordning och reda, det är fokus på att man lär sig saker i skolan och det är trygga miljöer för barnen att växa upp och gå i skolan i. Det är någonting som efterfrågas och är bra.

Betyder det att det är religiös extremism vi ska uppmuntra? Absolut inte!

Anf. 64 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag tror att det har framgått även för Mats Persson att jag och Kristdemokraterna har en del synpunkter på den här budgeten och dess förmåga att klara de stora utmaningar Sverige står inför, inte minst när det gäller jobben, att bryta arbetslösheten, att klara vårdskulden, att klara de stora utmaningarna och problemen inom äldreomsorgen för personal och brukare och att bekämpa kriminaliteten.

Jag tycker att det är värt att notera att rättsväsendets myndigheter inte får det de vill ha och anser sig behöva för att klara att bekämpa brott i det här läget. Man anser sig ha 105 miljarder till sitt förfogande men klarar inte att ge de tiotal miljoner det handlar om till åklagarna för att de ska kunna fortsätta att expandera och få en bättre situation och inte, som nu, riskera att behöva säga upp åklagare.

Budgeten är *en* sak. Men det finns också en annan dimension i detta, och det är att budgetsamarbetet möjliggör det nuvarande ledarskapet i Sverige. Jag har noterat att både Mats Persson och inte minst Nyamko Sabuni under våren har ifrågasatt Stefan Löfvens och regeringens förmåga att leda Sverige i den här krisen. Man skulle nästan kunna säga att ledarskapet har dömts ut.

Det spelar ju roll vem som sitter vid styrspakarna. Det spelar roll vem som ska genomföra budgetpolitiken, vem som ska ta fram planen för att vårdpengarna verkligen ska få effekt, vem som ska motverka kriminaliteten och vem som ska se till att reformerna kommer på plats så att arbetslösheten inte biter sig fast.

Med tanke på uttalandena under våren är min fråga till Mats Persson: Hur kommer Mats Persson fram till slutsatsen att det är den här regeringen som är den bästa att leda Sverige ut ur krisen?

Anf. 65 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman och Jakob Forssmed! Jag tror att många människor i det läge som Sverige och världen nu befinner sig i förväntar sig att vi tar ansvar. I mars, när coronautbrottet kom till Europa och därmed också till Sverige, tror jag att det sämsta som kunnat hända hade varit att Sverige i det läget utlyste ett nyval. Det allra bästa i det läget var att ta ansvar, och det har vi gjort gemensamt, åtta partier i riksdagen, för att se till att hantera coronakrisen.

I det här läget är det viktigt att se till vad som är bäst för Sverige och att ta ansvar för Sverige. För vår del handlar det om att försöka få igenom så mycket vi bara kan av vår politik i budgetsamarbetet och att ta ansvar för Sverige i en mycket tuff och svår tid.

Anf. 66 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag har stor respekt för Mats Perssons arbete och de saker som ni har lyckats föra in i budgetpropositionen och som är bra när det gäller till exempel investeringar för företag. Men jag noterar också att arbetslinjen kraftigt försvagas med den här budgetpropositionen, och det tycker jag är allvarligt.

Det här förtjänar väl också att diskuteras, för det är inte jag som har dömt ut Stefan Löfvens och regeringens ledarskap under coronakrisen, utan det är Liberalernas partiledare. Man kan säga att det vore dåligt för Sverige, vi måste ta ansvar här och nu. Men hur långt sträcker sig den

argumentationslinjen? Om man inte tror på ett ledarskap och inte tror att det ledarskapet är bäst skickat för att lösa stora och viktiga samhällsproblem i Sverige, varför håller man då det ledarskapet under armarna? Jag har respekt för ett sådant resonemang mitt under en krissituation, men krisen, med en sådan dramatik som vi hade i våras, varar ju inte för evigt.

Anf. 67 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman och Jakob Forssmed! Jag uppfattar att många partier – Kristdemokraterna, Liberalerna, Centerpartiet och Moderaterna med flera – har kritiserat en del av regeringens krispolitik till exempel rörande bristen när det gäller att snabbt syssla med smittspårning och snabbt vidta ett antal åtgärder som nog hade varit ännu bättre för hanteringen av coronakrisen.

Rätten att rikta sådan kritik mot sin regering har alla partier i Sveriges riksdag, och det är det många partier som har använt sig av. Men att vi utifrån det, att vi har framfört den kritiken, mitt under brinnande kris skulle agera så att det blir ett nyval i Sverige uppfattar jag inte som ansvarsfullt.

I det här läget är det viktigt att så många partier i Sveriges riksdag som möjligt – vi åtta partier har samarbetat gott under våren, och jag är säker på att vi kommer att samarbeta gott under hösten – tar ansvar och gör det som är bäst för Sverige. Det måste vara ledstjärnan för politiken.

Anf. 68 KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Redan i våras slog vi fast det som borde vara en självklarhet: Den återstart av Sverige, Europa och världen som kommer efter coronakrisen ska vara grön. Miljöpartiet presenterade under våren en rad förslag på gröna injektioner för svensk ekonomi. En majoritet av de förslagen återfinns i den budget som i dag läggs på riksdagens bord.

Vi vet vad som behöver göras, och det finns ingen bättre tid att göra det än nu. Vi får aldrig någonsin låta någon lura i oss att en handlingskraftig miljö- och klimatpolitik är en självklarhet. Det har det aldrig varit. Trots smältande isar och brinnande skogar är det inte det nu heller. Sist partierna på högerkanten drev igenom en budget i Sveriges riksdag var det en miljöslakt som stod på agendan. Vid varje förhandlingsbord krävs det politiker som prioriterar planeten. Det har Miljöpartiet alltid gjort, och det gör vi den här gången också.

Vi ökar takten i klimatarbetet och ställer om industrin genom ett förstärkt klimat- och industrikliv och gröna kreditgarantier. Reduktionsplikten och bonus–malus förstärks kraftigt samtidigt som vi investerar i laddinfrastruktur och cykel- och kollektivtrafik. Vi satsar på naturen och naturnära jobb. Det handlar om sådant som att anlägga våtmarker, underhålla vandringsleder och sanera förorenade områden.

Omställningen sker här och nu, och det är vi som leder den genom att vi gör stora investeringar i svenska företag och jobb.

Fru talman! I Sverige är vi duktiga på innovationer inom miljöområdet. Men vi är inte lika bra på att se till att dessa idéer når en global marknad. Nu kommer staten att gå in och garantera lån för klimatinvesteringar för 50 miljarder under de kommande tre åren så att svenska företag vågar satsa stort på grön teknik.

Under tidigare ekonomiska kriser har hållbarhetsarbetet avstannat, och länder i vår närhet har sugit åt sig investeringar och arbetstillfällen. Det ska vi inte låta hända nu. Vår uppgift är att gjuta mod och framtidstro i svenska företag så att de vågar satsa framåt även när läget är osäkert.

Precis lika viktigt som det är att göra rätt är det att sluta göra fel. Nu kastar vi två riktigt dåliga fossila subventioner i papperskorgen: Ett system för förmånsbilar som gynnar bilkörande höginkomsttagare i storstäderna och en skattenedsättning för uppvärmning med olja har ingen plats i ett hållbart samhälle.

Dessa skattehöjningar möjliggör en grön skatteåterbäring. Såväl den som arbetar som den som har inkomster från våra trygghetssystem får del av den. I den gröna omställningen ska ingen halka efter.

Fru talman! Jag tror på ett Sverige som håller ihop. Från att ha varit ett av världens mest jämlika länder har de ekonomiska klyftorna i Sverige vuxit de senaste decennierna. I ett av världens rikaste länder ska inget barn växa upp i fattigdom eller utanförskap. Nu höjer vi underhållsstödet för ensamstående föräldrar och gör en rad satsningar för ökad trygghet i utsatta områden.

En grupp som kommer att bära med sig minnet av coronan genom hela livet är de ungdomar som tog studenten i våras. Vi vet från tidigare kriser att ungdomar kan drabbas hårt. I ett läge när arbetsmarknaden är svag måste utbildningssystemet vara starkt. Därför gör vi stora satsningar hela vägen från förskola till yrkeshögskola och högskola.

Precis som i andra ekonomiska kriser var det människor med osäkra anställningar och små ekonomiska resurser som drabbades hårdast under vårens dramatiska nedgång i ekonomin. Offentliga investeringar är det mest effektiva sättet att mota nedgången i ekonomin. Nu stärker vi välfärden i hela landet, håller fast i de höjda nivåerna i a-kassan och förbättrar arbetsvillkoren för alla hjältar inom vård och omsorg.

Nu är det dags att höja blicken och skapa framtidstro för Sverige.
(Applåder)

Anf. 69 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det var stora och vackra ord från Karolina Skog! Det var det också när jag lyssnade på hennes kollega vice statsminister Isabella Lövin i partiledardebatten. Hon menade att Sverige har en demokratikris där domstolars självständighet kringskärs och domstolars självständighet är hotad. Det var också stora ord. Jag spetsade öronen lite extra eftersom det var den svenska regeringen, där Miljöpartiet ju ingår, som förra sommaren beslutade sig för att ta över den rättsliga prövningen vad gäller Preems utbyggnad i Lysekil. Man tog över den från Mark- och miljööverdomstolen.

Jag är fullt medveten om att det finns en möjlighet för en regering att ta över ett ärende, men då ska det göras omedelbart, i ett tidigt skede. Vi moderater har bett riksdagens utredningstjänst att granska den här frågan, och det finns, vad vi vet, inget annat tillfälle då just detta har skett.

Nu sker alltså, fru talman, en politisk överprövning av ett domstolsbeslut. Det här handlar om ett företag som tänker göra en stor investering på 15 miljarder, och allting är lagt på is därför att regeringen överprövar ett domstolsbeslut.

Mina frågor till Karolina Skog är ganska enkla: På vilket sätt bidrar Miljöpartiet i det här specifika fallet till att slå vakt om svenska domstolars självständighet? Är det bara utländska domstolars självständighet som Miljöpartiet bryr sig om?
(Applåder)

Anf. 70 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag noterar att Elisabeth Svantesson tyckte att en replik om ekonomisk politik var långsökt i den här debatten, men en enskild prövning av ett företags tillstånd ligger tydligen nära debatten om budgeten som vi lämnar. Jag måste säga att jag verkligen inte på något sätt håller med om det, men självklart har jag inget emot att svara på frågor om den här rättsliga prövningen.

Precis som Elisabeth Svantesson säger finns det möjlighet för regeringen att överta prövningar av olika tillståndsprocesser. Det har gjorts. Historiskt har det dock handlat om att regeringen har övervägt att göra det till företagets fördel. Man har vägt de ekonomiska argumenten mot miljöretten.

Det som har hänt, och som jag uppenbarligen behöver upplysa om, är att Sveriges riksdag har antagit en klimatlag. I riksdagens beslut står det tydligt att tillståndslagarna i Sverige behöver ses över. Den översynen pågår i en statlig utredning. Under den tiden är det inte helt klart rättsligt läge.

Är det principerna i klimatlagen som gäller, eller är det den princip som i dag står i miljöbalken? Hur ska man värdera koldioxidutsläppen? Det ska prövas av regeringen. Beredningen pågår. Jag kommer inte att stå här i talarstolen och föregå den beredningen. Det arbetet är omfattande men görs med stor intensitet i regeringen.

Anf. 71 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna om att det är budgetdebatt vi har just nu.

Anf. 72 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Absolut! Men jag hörde faktiskt inte Karolina Skog säga särskilt mycket om sin egen budget. Hon talade mer i generella termer, och det var ganska många stora ord.

Det här är en viktig fråga. Det handlar om en miljardinvestering för ett svenskt företag, och den ligger just nu helt på is. Miljöpartiet hänvisar till den nya klimatlagen, men att den skulle kunna användas på det sätt som Karolina Skog hävdar är inte korrekt. Det är bara Miljöpartiet som gör den tolkningen.

Nu gör regeringen, pådriven av Miljöpartiet, en helt omöjlig manöver. Man kringgår domstolarnas självständighet i Sverige. Det är en viktig fråga. Det är en viktig fråga för tillväxten. Det är en viktig fråga för rätts-säkerheten. Det som nu händer är nämligen att man drar frågan i långbänk. Det är ett övertramp mot rättssäkerheten, fru talman. Det kan drabba andra företag i Sverige som vill växa.

Anf. 73 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Ingen skulle bli gladare än jag om vi kunde skapa tydlighet om vad som gäller för stora investeringar som ökar utsläppen i Sverige. Jag håller helt med om att vi behöver ökad tydlighet i den frågan. Det var ett av syftena med klimatlagen, som riksdagen har antagit.

Det behöver bli tydligare att de mål som antas gäller, att de åtaganden som Sverige gör internationellt, mot andra länder, gäller och att de får konsekvenser för bland annat myndigheters och domstolars arbete. Jag håller med om det.

Det är en av anledningarna till att hela tillståndsarbetet i Sverige ses över som en del av implementeringen av den klimatlag som Sveriges riksdag har antagit.

Anf. 74 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Först och främst vill jag säga till Emil Källström: Jag hoppas att du får en väldigt fin föräldraledighet med din dotter. Jag kommer att sakna dig i debatterna, men jag misstänker att vi kommer att gnabbas ganska mycket när du väl är tillbaka.

Fru talman! Det jag tänker tala med Karolina Skog om är välfärden. Du lyfter upp välfärden och att de anställda som har kämpat och gjort heroiska insatser inom vård och omsorg nu ska få bättre arbetsvillkor och allt vad du sa, Karolina Skog. Jag kommer inte ihåg allt, men det var ungefär det.

Om vi tittar på den budget som du nyss talade om kan vi dock se att det inte riktigt ser ut på det sättet. Om vi räknar snällt för nästa år ser vi att den kommunala konsumtionen inte alls kommer att öka i den utsträckning som den borde för att möta de demografiska behoven.

Visst, siffrorna är skakiga; vi kan alltså vara snälla och säga: Okej, då! Men i verkligheten vet vi att Sundsvall de närmaste två åren ska spara 300 miljoner i stället för 400 miljoner, Norrbotten ska varsla över 300 anställda i vården och Arboga lägger mindre pengar på omsorg och skola än det kostade för 2019.

Om vi tittar på 2022 ser det riktigt, riktigt illa ut. Varför då, Karolina Skog? Var skattesänkningar viktigare än välfärden? Varför väntar annars stora nedskärningar?

Anf. 75 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag och Ulla Andersson är helt överens om att det i detta läge är viktigt att både bevara välfärdens kraft som den ser ut i dag och faktiskt även ingjuta möjligheter att röra sig.

När vi mäter ifall vi gör tillräckligt finns det ett mått som jag vill peka på. Det är prognosen över hur mycket skatteintäkter vi förväntar oss att kommunerna kommer att tappa jämfört med hur mycket de generella och större riktade statsbidragen ger. Där kan vi konstatera att de tillskott vi ger överskrider den förväntade förlusten av skatteintäkter. Det kan sägas vara ett mått på att kommuner och regioner kommer att kunna upprätthålla välfärden.

Syftet är att det som Ulla Andersson nämner inte ska ske. Kommuner och regioner ska inte behöva göra sig av med personal. Men det bygger också på lokala beslut. Det måste vi ändå komma ihåg. Jag kan inte stå här och vaccinera varje kommun mot den typen av neddragningar.

Vi ger nu oerhört stora tillskott till kommuner och regioner. Om det framöver, när vi vet mer om hur den här ekonomiska krisen utvecklar sig, behövs ytterligare tillskott får vi återkomma till det. Jag är inte på något sätt främmande för att ytterligare stärka kommuner och regioner, om det behövs framöver.

Anf. 76 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag skulle inte vilja säga att jag och Karolina Skog är helt överens. Om vi hade varit helt överens skulle inte nedskärningar vara att vänta.

Det är er egen tabell i finansplanen som visar att den kommunala konsumtionen till och med är negativ 2022, Karolina Skog. Det står till och med i er egen budget att det 2022 kommer att vara färre anställda i vård, skola och omsorg, det vill säga i den gemensamma sektorn. Det är så det ser ut.

De demografiska förändringarna är mycket stora. Er budget täcker inte upp för att möta det. De äldre blir fler. Skolbarnen blir fler. Vi behöver anställa fler för att möta de behoven. Men er budget svarar inte upp mot det. Varför inte, Karolina Skog?

Varför var skattesänkningar återigen viktigare än att se till att vi får en långsiktig, hållbar finansiering av välfärden? Kan du förklara det för alla dem som sliter i välfärden, för de gamla eller för skolbarnen?

Anf. 77 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag tänker kommentera två saker, först skattesänkningar. Jag tror att det har blivit tydligt under den här processen att skattesänkningar inte har varit Miljöpartiets prioritering. Men det är viktigt att de permanenta skattesänkningar som görs riktas mot dem som har lägst inkomster, inklusive dem som lever inom det så kallade transfereringssystemet. Det är oerhört viktigt för oss när vi är med och släpper igenom dem.

Den andra delen är välfärden. Vi måste skilja på den del som handlar om att vi motar krisen och den mycket större och mycket mer långsiktiga utmaning vi har kopplat till demografin. Jag står inte här och säger att jag har en lösning. Jag har inte löst den demografiska utvecklingen för svensk välfärd. Det har ingen. Den är enorm. Vi kommer att behöva återkomma till den. Att lösa den är inget vi gör med en budget under ett år.

Anf. 78 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Också jag vill gärna önska Emil Källström en god föräldradighet tillsammans med sin dotter. Den distansen till politiken kan vara orimligt välgörande, har jag förstått.

Fru talman! Karolina Skog talade i sitt anförande om bland annat de gröna, naturnära jobben. Jag har i dag framfört kritik mot regeringen och samarbetspartierna för att de har tagit fram en budget som innehåller varje partis favoritreformer och att de inte riktigt har granskat dem ordentligt eller försökt göra dem tillräckligt bra. De har mer delat upp saker och låtit partierna gå fram med sina egna respektive saker. Jag tycker att det är ett dåligt sätt att bedriva budgetarbete.

Karolina Skog förklarar att hon inte har prioriterat skattesänkningarna och att det har framgått med tydlighet. Ja, det har det absolut gjort. Men det har också framgått vad Karolina Skog och Miljöpartiet *har* prioriterat.

Det handlar till exempel om Klimatklivet, som har dömts ut av Konjunkturinstitutet som ineffektivt. Riksrevisionen skriver att man bedömer att Klimatklivet inte är en del av en kostnadseffektiv styrmedelskombination för att nå det svenska klimatmålet till 2030. Det här förstärker nu Miljöpartiet och regeringen.

Låt oss titta på de gröna naturnära jobb som Karolina Skog själv nämnde i sitt anförande. Det är en åtgärd som syftar till att människor ska få jobb efteråt. Men människor får inte jobb efter åtgärden. Den utvärdering som finns av de naturnära jobben och som Skogsstyrelsen själv har gjort visar att under 100 av 1 600 som har haft dessa jobb går vidare till jobb, eget företag eller reguljär utbildning. Granskar ni inte era egna reformer innan ni plussar på dem?

Anf. 79 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Det är jättebra att det har varit så tydligt att skattesänkningar inte har varit Miljöpartiets prioritering i den här budgeten. Vi står dock bakom den utformning som vi gemensamt landade i.

Vad gäller effektiv klimatpolitik finns det två saker som trumfar allt annat. Den första är att ta bort fossila subventioner, det vill säga sluta ge pengar till dem som släpper ut. Därför har vi i Miljöpartiet prioriterat att i varje budget se till att ta bort ett par sådana. Det gör vi även i denna budget. Den andra saken är koldioxidskatt. Det är exemplariskt och jätteeffektivt. Jag skulle gärna använt detta verktyg betydligt mycket mer om riksdagen var med på det.

Den rapport som Jakob Forssmed refererar till går ut på att man i stället för att ha ett brett klimatarbete med olika slags verktyg ska ta bort dem och ersätta dem med en otroligt stor höjning av koldioxidskatten. Den är så stor att till och med jag börjar tveka om det vore lämpligt att gå fram med den så hårt.

Jag vill ställa en fråga tillbaka. Ska jag tolka detta som att Jakob Forssmed tycker att vi ska lägga ned investeringsstöden och på det sättet göra som väldigt många ekonomer förespråkar, nämligen ersätta dem med en kraftfull höjning av koldioxidskatten? I så fall kanske vi skulle sätta oss ned och prata om det.

Anf. 80 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Nej, Karolina Skog bör tolka detta som en allmän uppmaning om att vara varsam med skattebetalarnas pengar. Man ska använda styrmedel på ett effektivt och bra sätt. Man ska inte plussa på saker på satsningar som har dömts ut. Man ska använda reformer som leder till jobb i stället för sådana som inte leder till jobb. Detta är min enkla uppmaning.

Jag tycker att det finns gott om förslag i den här budgeten som har prövats, utvärderats och visat sig inte hålla. Ändå har man plussat på dem. De gröna jobben är en sådan sak som inte har lett till de arbetstillfällen som man hade för avsikt att åstadkomma. Det var inget fel i att pröva detta. Men nu är det prövat, och det fungerar inte. Då bör man lägga ned det och göra något annat i stället för att plussa på.

Anf. 81 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är genuint tråkigt att Jakob Forssmed sällar sig till dem som säger sig ha svaret i klimatpolitiken – Nej, vi ska

Prot. 2020/21:11
21 september

*Debatt med anledning
av budgetproposition-
ens avlämnande*

inte göra så där – utan att kunna säga vad som verkligen ska göras. Det är sorgligt att höra detta om och om igen.

Klimatklivet har flera syften. En sak som är riktigt bra med Klimatklivet är att det inkluderar företag och möjliggör för dem som vill att vara med i klimatomställningen. Och det är väldigt många som vill det. Det gör det möjligt för dem att pröva ny teknik. Resultaten av detta kommer att bli olika. En del blir oerhört effektiva, och andra blir mindre effektiva. Det är okej. Eftersom vi prövar att göra något nytt måste detta vara okej.

Jag tycker även att värdet i detta är bra i och med att många företag vill vara med i omställningen och kan vara det genom Klimatklivet och Industriklivet och att de kommer att kunna utnyttja de gröna kreditgarantierna. Det här är en oerhört bra sak i det svenska klimatarbetet.

Debatten med anledning av budgetpropositionens avlämnande var härmed avslutad.

Budgetpropositionen bordlades.

§ 2 Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 24 september kl. 14.00*.

§ 3 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Proposition
2020/21:2 Höständringsbudget för 2020

EU-dokument
COM(2020) 563 Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordning (EU) 2018/1999 (Europeisk klimatlag)
COM(2020) 312 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet En handlingsplan för rättvis och enkel beskattning till stöd för återhämtningsstrategin

§ 4 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 18 september

2020/21:16 Sillfisket i Sverige
av *Magnus Oscarsson* (KD)
till statsrådet *Jennie Nilsson* (S)

2020/21:17 Konsumenters reklamationsrätt

av *Mikael Eskilander* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:18 Kostnader och tidsram för införandet av ERTMS i Sverige

av *Patrik Jönsson* (SD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

Prot. 2020/21:11

21 september

§ 5 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 18 september

2020/21:68 Samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar vid nät-investeringar

av *Mikael Larsson* (C)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:69 Skydd av strategiskt viktiga anläggningar för en trygg livs-medelsförsörjning

av *Magnus Oscarsson* (KD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:70 Biblioteksstrategin

av *Lotta Finstorp* (M)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:71 Standardiserat test i svenska språket

av *Per Ramhorn* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:72 Praktiska åtgärder mot Belarus

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:73 Sexualisering av barn på film

av *Jonas Andersson* i Linköping (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:74 Handel med sälprodukter

av *Alexandra Anstrell* (M)

till statsrådet Anna Hallberg (S)

2020/21:75 Överklagande av beslut om skyddsjakt på varg

av *Mikael Larsson* (C)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:76 Samförläggning av infrastruktur och elledningar

av *Mikael Larsson* (C)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:77 Kostnader för nya kraftledningar i stamnätet

av *Mikael Larsson* (C)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:78 Öronmärkta resursförstärkningar till skolan

av *Alexandra Anstrell* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

§ 6 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 18 september

2019/20:2013 Resultatet av regeringens elektrifieringskommission
av *Lars Hjälmered* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

§ 7 Kammaren åtskildes kl. 16.05.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 50 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Debatt med anledning av budgetpropositionens

avlämnande.....	1
Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	1
Anf. 2 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	4
Anf. 3 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	5
Anf. 4 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	6
Anf. 5 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	6
Anf. 6 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	6
Anf. 7 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	7
Anf. 8 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	7
Anf. 9 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	7
Anf. 10 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	7
Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	8
Anf. 12 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	8
Anf. 13 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	9
Anf. 14 JAKOB FORSSMED (KD) replik	9
Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	10
Anf. 16 JAKOB FORSSMED (KD) replik	10
Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	10
Anf. 18 ELISABETH SVANTESSON (M)	11
Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	13
Anf. 20 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	13
Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	14
Anf. 22 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	14
Anf. 23 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	15
Anf. 24 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	15
Anf. 25 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	16
Anf. 26 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	16
Anf. 27 KAROLINA SKOG (MP) replik.....	17
Anf. 28 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	17
Anf. 29 KAROLINA SKOG (MP) replik.....	18
Anf. 30 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	18
Anf. 31 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	18
Anf. 32 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	20
Anf. 33 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	21
Anf. 34 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	21
Anf. 35 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	21

Anf. 36	EMIL KÄLLSTRÖM (C)	22
Anf. 37	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	24
Anf. 38	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	25
Anf. 39	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	25
Anf. 40	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	26
Anf. 41	ULLA ANDERSSON (V) replik	26
Anf. 42	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	27
Anf. 43	ULLA ANDERSSON (V) replik	27
Anf. 44	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	28
Anf. 45	JAKOB FORSSMED (KD) replik	28
Anf. 46	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	28
Anf. 47	JAKOB FORSSMED (KD) replik	29
Anf. 48	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	29
Anf. 49	ULLA ANDERSSON (V)	30
Anf. 50	JAKOB FORSSMED (KD)	32
Anf. 51	KAROLINA SKOG (MP) replik	35
Anf. 52	JAKOB FORSSMED (KD) replik	35
Anf. 53	KAROLINA SKOG (MP) replik	36
Anf. 54	JAKOB FORSSMED (KD) replik	36
Anf. 55	MATS PERSSON (L)	36
Anf. 56	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	39
Anf. 57	MATS PERSSON (L) replik	40
Anf. 58	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	40
Anf. 59	MATS PERSSON (L) replik	41
Anf. 60	ULLA ANDERSSON (V) replik	41
Anf. 61	MATS PERSSON (L) replik	41
Anf. 62	ULLA ANDERSSON (V) replik	42
Anf. 63	MATS PERSSON (L) replik	42
Anf. 64	JAKOB FORSSMED (KD) replik	43
Anf. 65	MATS PERSSON (L) replik	43
Anf. 66	JAKOB FORSSMED (KD) replik	43
Anf. 67	MATS PERSSON (L) replik	44
Anf. 68	KAROLINA SKOG (MP)	44
Anf. 69	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	45
Anf. 70	KAROLINA SKOG (MP) replik	46
Anf. 71	TREDJE VICE TALMANNEN	46
Anf. 72	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	46
Anf. 73	KAROLINA SKOG (MP) replik	47
Anf. 74	ULLA ANDERSSON (V) replik	47
Anf. 75	KAROLINA SKOG (MP) replik	47
Anf. 76	ULLA ANDERSSON (V) replik	48
Anf. 77	KAROLINA SKOG (MP) replik	48
Anf. 78	JAKOB FORSSMED (KD) replik	48
Anf. 79	KAROLINA SKOG (MP) replik	49
Anf. 80	JAKOB FORSSMED (KD) replik	49
Anf. 81	KAROLINA SKOG (MP) replik	49
§ 2	Meddelande om frågestund	50
§ 3	Bordläggning	50
§ 4	Anmälan om interpellationer	50
§ 5	Anmälan om frågor för skriftliga svar	51

§ 6 Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	52	Prot. 2020/21:11
§ 7 Kammaren åtskildes kl. 16.05.....	52	<u>21 september</u>